

**INSTITUTUL DE INVESTIGARE A CRIMELOR
COMUNISMULUI ȘI MEMORIA EXILULUI ROMÂNESC**

RAPORT DE ACTIVITATE

2010

1. RAPORTAREA ACTIVITĂȚII IICCMER LA MĂSURILE PREVĂZUTE ÎN PROGRAMUL DE GUVERNARE 2009-2012

CAPITOLUL I: ADMINISTRAREA ȘI ANALIZAREA, DE O MANIERĂ RIGUROASĂ ȘI ȘTIINȚIFICĂ, A MEMORIEI REGIMULUI COMUNIST DIN ROMÂNIA, ÎN DIRECTĂ COLABORARE CU CELELALTE INSTITUȚII ALE STATULUI, ÎN SPIRITUL VALORILOR CONSTITUȚIONALE

Atribuțiile Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc se subscriu măsurilor prevăzute în Programul de guvernare și, în sens mai larg, recomandărilor din Raportul Final al Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România, document care a stat la baza declarației Președintelui României de condamnare a regimului comunist, rostită în Parlament la data de 18 decembrie 2006

Principalele prevederi din Programul de Guvernare

- Asigurarea condițiilor necesare în domeniul cercetării științifice și tehnice în vederea afirmării activității de creație și inovare, dezvoltării unor tehnologii autohtone avansate, creșterii competitivității produselor românești.
- Susținerea domeniilor de vârf cu potențial pentru performanță și a domeniilor în care România este implicată la nivel internațional (CERN, Extreme Light Infrastructure).
- Sporirea numărului de cercetători cu rezultate științifice de nivel internațional.
- Creșterea atractivității carierelor științifice și promovarea tinerilor cercetători.
- Încurajarea parteneriatelor instituționale și a repatrierii diasporei științifice românești.
- Integrarea cercetării științifice în mediul economic și social.
- Întărirea capacității instituționale și personale pentru atragerea de fonduri internaționale, publice și private.
- Promovarea performanțelor științei în rândurile publicului larg.

- a) Adună date, documente și mărturii cu privire la toate acțiunile care au lezat drepturile și libertățile omului în anii regimului comunist, care pot fi utilizate de organele de cercetare penală în acțiunile lor de investigare specifică;
- b) Examinează modul de organizare și funcționare a tuturor instituțiilor responsabile pentru instalarea și perpetuarea regimului comunist;
- c) Identifică retorica și propaganda ideologiei comuniste în domenii de impact public precum cinematografia, televiziunea, artele plastice, muzica și în alte domenii;
- d) Analizează semnificația instituțională și principalele evenimente ale anului 1990, în contextul democratizării, în special sub aspectul încălcării drepturilor și libertăților individuale;
- e) Aduce la cunoștința opiniei publice actele de violență, abuzurile și crimele săvârșite din comanda directă a Partidului Comunist Român;
- f) Organizează expoziții memoriale, lansări de carte, dezbateri privind situarea memoriei comunismului în geografia simbolică a culturii române;
- g) Organizează seminarii, congrese, colocvii, mese rotunde, școli de vară, conferințe naționale și internaționale;
- h) Acordă burse sub denumiri care onorează disidența anticomunistă, în scopul stimulării cercetării în domeniul istoriei comunismului la nivelul învățământului universitar și preuniversitar;
- i) Oferă consultanță și expertiză calificată la solicitarea unor structuri publice sau private.

CAPITOLUL II: SPRIJINIREA CREĂRII UNOR MECANISME EDUCAȚIONALE ȘI DE INFORMARE DESTINATE SĂ PROMOVEZE, LA NIVEL PUBLIC, NAȚIONAL ȘI INTERNAȚIONAL, DEZVOLTAREA UNEI CULTURI A LIBERTĂȚII, DEMOCRAȚIEI ȘI A STATULUI DE DREPT

Principalele prevederi din Programul de Guvernare

- Susținerea și promovarea drepturilor culturale fundamentale ale tuturor cetățenilor: acces la cultură și participare la viața culturală, în interdependența și inter-relația acestora cu celelalte drepturi fundamentale.
- Dezvoltarea unor politici comune între cultură și educație atât în ceea ce privește educarea publicului tânăr pentru consumul cultural și dezvoltarea abilităților lor creative, cât și în ceea ce privește educația artistică specializată precum și pentru formarea profesională continuă și reconversia profesională.
- Sprijinirea proiectelor care încurajează implicarea organizațiilor neguvernamentale românești în programe cu impact civic-formativ.
- Susținerea, respectarea și protejarea dreptului la diversitate culturală, religioasă și lingvistică, recunoscut ca atare de Carta Drepturilor Fundamentale a UE.
- Protejarea și respectul identităților culturale, a tradițiilor și moștenirii culturale (patrimoniu material și imaterial).
- Utilizarea fondurilor europene pentru sectorul culturii:
 - Restaurarea monumentelor istorice
 - Reabilitarea centrelor istorice.
- Promovarea valorilor culturii române precum și a celor aparținând minorităților naționale în circuitul cultural internațional și susținerea mobilității creatorilor, artiștilor, specialiștilor din sectorul culturii, prin implementarea unui program de măsuri de sprijin, care să cuprindă acordarea de sprijin financiar și material/logistic pentru rezidențe, călătorii, studii și cercetări, pentru stimularea prezenței și poziționării pe piața culturală internațională.

- a) Studiază influența și efectul ideologiei comuniste asupra politicilor de urbanism în perioada 1945-1989, în domeniile educației, arhitecturii, patrimoniului și artelor vizuale.
- b) Analizează impactul pe termen scurt și lung al politicilor economice, ecologice și sociale, inițiate de regimul comunist.
- c) Conceperea și realizarea unor instrumente de lucru colective, lucrări de sinteză, enciclopedii, dicționare tematice, monografiile, bibliografiile și altele, necesare în contextul local și internațional.
- d) Valorificarea rezultatelor cercetării prin publicarea de lucrări științifice, reviste, broșuri și colecții de carte, a unor portaluri electronice, manuale, dar și a altor lucrări în domeniu, în limba română și în principalele limbi de circulație internațională, difuzate în format tipărit și/sau electronic.
- e) Inițierea, stabilirea, dezvoltarea și susținerea de raporturi de colaborare și cooperare cu alte unități sau departamente ale Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, ale Parlamentului României, ale Administrației Prezidențiale, Academiei Române, a Arhivelor Naționale, universităților acreditate în România și peste hotare, asociații profesionale, precum și cu alte universități, institute și centre de cercetare, locale și internaționale, care un obiect de studiu de interes comun.
- f) Propunerea de proiecte educaționale la nivel pre-universitar, universitar și post-universitar, în direcția cercetării perioadei comuniste și a perioadei imediat post-comuniste.
- g) Redactarea de studii și cercetări în care să fructifice rezultatele investigațiilor întreprinse și care să exprime poziția Institutului în probleme legislative, de comemorare și politici educaționale.
- h) Dezvoltarea unui program de proiecte care să fie externalizate, pe baza de concurs, unor grupuri de cercetători sau instituții (din țara și străinătate) și care vor avea obiective de analiză și investigare care pot fi integrate în activitățile departamentelor Institutului.

CAPITOLUL III: DEZVOLTAREA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE ÎN DOMENIUL ISTORIEI COMUNISMULUI PRIN METODE CRITICE ȘI COMPARATIVE, CULEGEREA, ARHIVAREA ȘI PUBLICAREA DOCUMENTELOR REFERITOARE LA EXILUL ROMÂNESC DIN PERIOADA 1940-1989 ȘI MINORITĂȚI

Principalele prevederi din Programul de Guvernare

- Promovarea unor acțiuni politico-diplomatice profesioniste pentru a transforma comunitățile românești din străinătate într-un avantaj pentru țara noastră, o pârgie de influență și o sursă de mândrie națională.
- Protejarea și promovarea drepturilor românilor aflați în afara granițelor țării, atât pentru cei care trăiesc în vecinătatea țării noastre, cât și pentru cei din emigrație.
- Încurajarea, inițierea și susținerea manifestărilor culturale de tip identitar.
- Combaterea discriminării și promovarea toleranței.
- Aducerea la suprafață și promovarea valorilor diversității culturale.
- Încurajarea dialogului interetnic.

- a) Efectuarea de studii și cercetări, în țară și în străinătate, pentru aprofundarea cunoașterii fenomenului exilului românesc.
- b) Achiziționarea sau primirea de donații a oricăror mărturii, publicații ori documente ale fostului exil sau despre acesta.
- c) Identificarea, aducerea în țară și conservarea documentelor fostului exil, în original sau copie, pe orice suport, răspândite în diferite țări ale lumii.
- d) Finanțarea editării și reeditării, tipăririi și publicării de memorii, cărți, studii, articole, corespondență, memorie fotografică și video, colecții de documente, albume fotografice privitoare la fostul exil românesc.
- e) Organizarea de reuniuni și colocvii consacrate exilului.

- f) Prezentarea cercetării românești în domeniul exilului și al minorităților la întâlnirile științifice naționale și internaționale.
- g) Sprijinirea din punct de vedere material, în limita sumelor alocate prin buget, a acelor instituții ale fostului exil care trebuie să rămână în străinătate, ca prezențe active românești în țările respective.
- h) Cercetarea, în context comparativ, a fenomenul exilului politic și cultural românesc, promovând proiectele de cercetare și investigare ce vizează constituirea unui dosar instituțional și intelectual al perioadei comuniste.
- i) identificarea principalelor mijloace represive și de propagandă create în perioada regimului comunist pentru a controla exilul românesc.
- j) identificarea principalelor politici construite în perioada regimului comunist cu privire la minorități etnice și religioase (cadru instituțional, cadrul legislativ, etc.).
- k) investigații științifice referitoare la abuzurile și încălcările drepturilor omului săvârșite pe întreaga durată a regimului comunist în România (cu referire la minorități etnice și religioase).
- l) constituirea unei arhive de istorie orală: interviuarea personalităților din cadrul exilului românesc, a reprezentanților comunităților minorităților etnice și religioase, ale comunităților afectate de migrații forțate în perioada postbelică, a membrilor nomenclurii, care au conceput sau au pus în practică mecanisme represive sau de propagandă destinate strict exilului sau comunităților minoritare.
- m) identificarea, repatrierea, stocarea și prelucrarea materialelor relevante pentru exilul românesc, aflate în afara teritoriului României.
- n) Inițierea și implicarea în proiecte de cercetare comparativă, în colaborare cu universitari și centre de cercetare din România și străinătate.
- o) Identificarea unor surse de finanțare pentru proiecte de cercetare, muzeale sau editoriale.

4. MONITORIZAREA ACTIVITĂȚII IICCMER ÎN ANUL 2010 PRIN RAPORTAREA LA MĂSURILE DE GUVERNARE

1. PROIECTE EDUCATIONALE

- ***O istorie a comunismului din România***

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Se constată necesitatea introducerii în câte mai multe școli din România a cursului opțional de istorie a comunismului din România. Considerat un subiect important, IICCMER ajută la identificarea modalităților de predare și prezentare a istoriei comunismului.
3) Denumirea politicii	Ameliorarea metodologiei de predare a istoriei comunismului din România
4) Scop	Acest curs vine ca o continuare firească a unui proiect educațional inițiat și finalizat de IICCMER, anume elaborarea programei școlare pentru un curs opțional cu titlul <i>O istorie a comunismului din România</i> și editarea unui manual școlar cu același titlu. Acest proiect educațional a început în 2008 fiind continuat și în perioada 2009-2010. Cursul s-a axat pe prezentarea manualului <i>O istorie a comunismului din România</i> , suport didactic realizat de IICCMER. Manualul reprezintă o premieră la nivel național, istoria comunismului fiind privată până în acest moment de o programă școlară specifică precum și de un suport didactic adecvat. Proiectul a reușit îmbunătățirea standardelor educaționale ale predării istoriei regimului comunist din România, în vederea consolidării valorilor democratice ale elevilor din învățământul liceal.
5) Obiective	Obiectiv general: predarea în școlile din România a istoriei comunismului Obiective specifice: <ul style="list-style-type: none">• ameliorarea metodologiei de predare a istoriei comunismului din România• implementarea cursului de istoria a comunismului din România în cât mai multe școli și licee din circuitul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.
6) Beneficiari	<ul style="list-style-type: none">• Cursul a reușit perfecționarea didactică a peste 300 de profesori (120 de profesori în acest an) din școlile și liceele din România, care la rândul lor au reușit introducerea cursului opțional în școlile de proveniență. Prin aceste

	cursuri, IICCMER a reușit să amelioreze metodologia specifică de predare a istoriei regimurilor totalitare și, în particular, a istoriei comunismului românesc. În cadrul cursurilor au fost folosite ca suport didactic manualul de istorie a comunismului re-editat de IICCMER în 2009 și programa aferentă cursului.
7) Parteneri	Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, Fundația Konrad Adenauer
8) Impact	<ul style="list-style-type: none"> • Considerăm că acest proiect a reușit să readucă ca temă fundamentală a discursului public problema trecutului comunist și necesitatea predării lui într-un mod obiectiv în mediul educațional românesc. • Accesul facil la servicii educaționale în aria istoriei comunismului pentru elevii atât din mediul urban, cât și din cel rural. • Punerea la dispoziția sistemului educațional pachete educaționale de calitate (manuale, perfecționarea profesorilor în metodologia istoriei comunismului).
9) Perspective	Se remarcă necesitatea continuării proiectului și în anii următori.

• Concurs de eseuri și artă grafică „***Familia mea în comunism***„

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Singulară la nivel național, inițiativa IICCMER vine în sprijinul politicilor publice educaționale prin promovarea unui nou tip de concurs de creație, ajutând noua generație să cerceteze și să studieze problematica comunismului.
3) Denumirea politicii	Tematica concursului s-a axat pe următoarele întrebări: <i>În ce măsură a fost afectată familia ta de regimul comunist? Cum portretizați viața de familie în timpul regimului comunist?</i>
4) Scop	Surprinderea percepției generației actuale asupra regimului comunist din România
5) Obiective	<p>Obiectiv general: Familiarizarea elevilor din clasele V-XII din circuitul școlilor și liceelor din circuitul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului cu istoria comunismului din România.</p> <p>Obiective specifice: Stimulând cercetarea personală și creativitatea, proiectul și-a propus să dezvolte reflecția personală a copiilor și tinerilor asupra unei perioade istorice care marchează încă evoluția și dezvoltarea societății românești.</p>
6) Beneficiari	Elevi din clasele V-XII și profesori
7) Parteneri	Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului,

	Reprezentanța Comisiei Europene în România
8) Impact	Acest concurs de creație a cunoscut o creștere a interesului copiilor și tinerilor pentru istoria recentă a României, determinându-i să reflecteze asupra naturii totalitare și represive a regimului comunist din România. Astfel, a atras 3000 de participanți, 2500 la secțiunea eseuri și 500 la secțiunea artă grafică. Cele mai expresive desene, precum și părți din eseurile înscrise în concurs au făcut obiectul unei expoziții derulate în perioada iunie – octombrie 2010 la sediul Reprezentanței Comisiei Europene în România. Numărul vizitatorilor expoziției este estimat la 3000 de persoane. Acest proiect educațional a reușit să apropie tânăra generație de cercetarea trecutului comunist printr-un exercițiu de creație axat pe experiențe, povești și mărturii din perioada comunistă.
9) Perspective	Se remarcă necesitatea continuarea proiectului și în anii următori.

• **Caravana cinematografică**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Proiectul are la bază familiarizarea elevilor din România cu efectele regimului comunist din România prin prezentarea vizuală a acestuia.
3) Denumirea politicii	Caravana cinematografică reprezintă un proiect educațional de analiză a fenomenului totalitar și a culturii și civilizației în timpul regimurilor comuniste prin intermediul cinematografiei.
4) Scop	IICCMER a inițiat colaborarea cu licee prestigioase din diferite orașe ale țării în vederea unor proiecții de filme cu rol educativ în rândul elevilor din circuitul Ministerului Educației. Acest proiect a constă în proiecții și vizionări de filme românești și europene, care au generat dezbateri în cadrul unei sesiuni de comunicări între profesorii de istorie, elevi și publicul participant. Acest demers asigură o mai bună înțelegere a grupului țintă prin reprezentarea vizuală a comunismului ca fenomen totalitar în secolul XX, a istoriei recente care a fost grav distorsionată ideologic, prin intermediul propagandei, cu schimbarea semnificației evenimentelor, dar și a unui recurs la memoria culturală prin evidențierea, a principalelor <i>lieux de memoire</i> care au jalonat fenomenul comunist.
5) Obiective	Obiectiv general: Familiarizarea tinerilor din România cu istoria comunismului din România Obiective specifice: Acest proiect vine în sprijinul manualului „O istorie a comunismului din România” și urmărește edificarea spiritului civic, a reflexului etic și evaluarea și chestionarea cu

	instrumente moderne și pe baza dialogului, a unei părți din istoria Europei și a României, ca parte integrantă a spațiului de cultură și civilizație european. IICCMER va pune la dispoziția liceelor o serie de materiale și instrumente de lucru, precum și un set de filme care să poată fi vizionate ulterior.
6) Beneficiari	Profesori și elevi din mediul rural și urban din circuitul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.
7) Parteneri	În vederea realizării acestui proiect IICCMER a colaborat cu Institutul Polonez, Institutul Goethe, Centrul Ceh, Centrul Cultural Maghiar, Institutul Cultural Bulgar care au realizat o selecție a filmelor raportate la istoria comunismului în Europa centrală și de sud-est, selecție care a intrat în baza de date a fiecărui liceu pentru a putea fi vizionate, dar și a unei bibliografii și a unei baze de date menite să faciliteze obținerea unor informații suplimentare pentru elevii interesați.
8) Impact	Proiectul a avut o contribuție semnificativă în aria proiectelor educaționale, reușind să readucă în discursul public istoria comunismului din România și efectele acestuia în plan social. Mai mult, IICCMER a pus la dispoziția școlilor materiale educaționale necesare în predarea comunismului.
9) Perspective	Se remarcă necesitatea continuarea proiectului și în anii următori.

• Universitatea de Vară – Râmnicu Sărat „**Comunismul între memorie și istorie**”

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Proiectul are la bază dialogul între cercetători și studenți privind regimul comunist din România și a efectelor acestuia asupra societății. Mai mult, IICCMER dorește să familiarizeze generația tânără cu locurile de memorie, în acest caz fost închisoare comunistă de la Râmnicu Sărat.
3) Denumirea politicii	Universitatea de Vară a analizat modalitățile de amintire și reamintire sub raport istoric și biografic a perioadei 1944-1989. Studenții participanți au fost invitați să reflecteze asupra diferitelor aspecte ideologice, sociale și politice ale comunismului. Întrucât efectele acestei perioade încă sunt resimțite la nivelul societății românești, o mai bună cunoaștere a trecutului recent va ajuta la aprofundarea înțelegerii realităților prezente.
4) Scop	Conștientizarea trecutului, pe de o parte, prin dialogul direct cu cei care au fost martori și victime ale sistemului represiv comunist, iar pe de altă parte, prin intermediul lectorilor, nume prestigioase pentru cercetarea comunismului românesc și est-european, dar și a perioadei postdecembriste.
5) Obiective	Obiectiv general: cercetarea trecutului comunist Obiective specifice: stabilirea unor dialoguri cu tinerii

	cercetători asupra problemelor teoretice ridicate de ideologia și practica comunistă.
6) Beneficiari	Studenti, masteranzi, doctoranzi
7) Parteneri	Fundația Konrad Adenauer
8) Impact	Proiectul a avut ca rezultat implicarea studenților în aria cercetării comunismului din România, dându-le posibilitatea de a deschide sesiuni de comunicări și de a intra în contact cu locurile de memorie ale represiunii comuniste.
9) Perspective	Se remarcă necesitatea continuarea proiectului și în anii următori.

• **Program de Master în Istoria Comunismului Românesc**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc și Facultatea de Istorie, Universitatea „Al. Ioan Cuza”, Iași
2) Formularea problemei	Realizarea unei platforme de învățământ superior cu specializarea în istoria recentă
3) Denumirea politicii	Program de master în Istoria Comunismului Românesc
4) Scop	<ul style="list-style-type: none"> • formarea didactică a absolvenților, el va fi un program de profesionalizare, în sensul creării de specialiști care să aibă capacitatea de a populariza și promova cunoștințele dobândite în acest domeniu • formarea de specialiști în domeniul istoriei comunismului și a studiilor privind comunismul; proiectul își propune să fie un program de cercetare, care să producă specialiști bine pregătiți din punct de vedere academic în domeniul studiilor despre comunism și postcomunism, cu atât mai mult cu cât numărul unor astfel de specialiști este destul de redus în România
5) Obiective	<p>Obiectiv general: cercetarea trecutului comunist</p> <p>Obiective specifice: stabilirea unor dialoguri cu tinerii cercetători asupra problemelor teoretice ridicate de ideologia și practica comunistă.</p>
6) Beneficiari	Studenti, profesori
7) Parteneri	Facultatea de Istorie, Universitatea „Al. Ioan Cuza”, Iași
8) Impact	Absolvirea primei promoții (2008-2010) a programului de master <i>Istoria comunismului românesc</i> .
9) Perspective	Noi generații de cercetători specializați în Istoria Comunismului Românesc

2. CONFERINȚE INTERNAȚIONALE

- Conferința internațională ***Transitional Criminal Justice in Post-Dictatorial Societies***

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Stabilirea unui dialog între cercetătorii naționali și internaționali privind problematica condamnării crimelor și abuzurilor comise de regimurile totalitare.
3) Denumirea politicii	Comunicarea s-a desfășurat pe parcursul a două zile, reușind să aducă laolaltă cercetători din România și din străinătate care au discutat cazuri semnificative de urmărire în justiție a celor care au comis crime în perioade dictatoriale. Cercetătorii invitați au reușit să aducă în atenția opiniei publice problemele ce stau în fața condamnării abuzurilor și crimelor comise în timpul regimurilor nedemocratice. S-a analizat rolul pedagogic al proceselor exemplare și modalitățile de implementare a principiului imprescriptibilității abuzurilor împotriva drepturilor omului în cadrul dictaturilor.
4) Scop	Acest tip de comunicare stabilește o legătură între institut și societatea civilă, determinând, pe de o parte construcția unei analize critice puternice la adresa regimurilor nedemocratice, iar pe de altă parte, permite publicului tânăr să cunoască tabloul complet al unei realități istorice complexe.
5) Obiective	Obiectiv general: perspectiva comparativă asupra mecanismelor de justiție de tranziție în perioadele de consolidare democratică. Obiective specifice: găsirea unor soluții la problemele legate de investigarea și condamnarea regimului comunist.
6) Beneficiari	cercetători, studenți, profesori, publicul larg
7) Parteneri	Fundația Konrad Adenauer, Facultatea de Științe Politice
8) Impact	Acest demers a reușit, într-o perspectivă comparată, să detecteze mecanisme ale dreptului penal care pot fi folosite în investigarea și condamnarea crimelor trecutului. De asemenea, comunicarea a pus la dispoziția publicului și mediei studii ale unor cercetători renumiți menite să ofere o perspectivă nouă asupra domeniului justiției de tranziție ca modalitate de rezolvare a trecutului. De asemenea, conferința a ajutat la construcția dialogului între comunitatea locală și cea internațională, ajutând la formarea unui punct de vedere privind modalitățile de studiere a regimurilor nedemocratice.
9) Perspective	Editarea unei publicații cu studiile prezentate în cadrul conferinței

• Simpozionul Internațional - **Destine individuale și colective în comunism - Făgăraș - Sâmbăta de Sus**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Stabilirea unui dialog între cercetători și public
3) Denumirea politicii	Simpozionul internațional reprezintă o continuare demersurilor începute în 2006 de a pune în discuție trecutul recent și de a oferi istoricilor și cercetătorilor români și străini un cadru de dialog pe probleme legate de istoria comunismului din România și din alte state, dar și de a atrage atenția asupra proiectului muzeal „Memorialul Rezistenței Anticomuniste Țara Făgărașului”.
4) Scop	Dezbaterea problemelor ce țin de analizarea trecutului comunist și stabilirea unui cadru de dialog între cercetătorii interni și internaționali.
5) Obiective	Obiectiv general: analiza politicilor comuniste și a impactului acestora la nivel european. Obiective specifice: prezentarea de noi elemente privind cunoașterea evenimentelor care au avut loc în perioada 1944-1964 în Europa de Est, când valorile fundamentale, democratice și tradiționale au fost distruse, în contextul ocupației staliniste și de impunere a dictaturii comuniste.
6) Beneficiari	cercetători, studenți, publicul larg
7) Parteneri	Fundația Konrad Adenauer, Primăria și Consiliul Local al Municipiului Făgăraș, Consiliul Județean Brașov, Fundația Culturală „Negru Vodă” Făgăraș, Mănăstirea „Brâncoveanu” - Sâmbăta de Sus, Universitatea de Arte București, Asociația Culturală „Mozaic” Cluj-Napoca, Memorialul Rezistenței Anticomuniste - Țara Făgărașului.
8) Impact	Discutarea unor subiecte precum presiuni și constrângeri impuse de regimurile politice după al doilea război mondial; deportările - mijloc de represiune în comunism; mărturi și valorificarea muzeală a istoriei țărilor din fostul lagăr comunist.
9) Perspective	Organizarea unor noi simpozioane

• Simpozionul Internațional **Calvarul - Deportări și Destine - Făgăraș - Sâmbăta de Sus**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc și Arhivele Naționale ale României
2) Formularea problemei	Stabilirea unui dialog între cercetători și public privind crimele și abuzurile regimului comunist.
3) Denumirea politicii	Simpozionul a fost a doua acțiune din cadrul proiectului, după colocviul „Remembrance of Pain and Hope” (<i>Memorial al durerii și al speranței</i>) - desfășurat la Făgăraș în noiembrie 2009 – un

	atelier de lucru care a pregătit planul pentru realizarea unei expoziții virtuale.
4) Scop	Scopul proiectului a fost acela de a crea cadrul pentru integrarea și prezentarea de noi elemente privind cunoașterea evenimentelor care au avut loc în perioada 1944-1964 în Europa de Est, când valorile fundamentale, democratice și tradiționale au fost distruse, în contextul ocupației staliniste și de impunere a dictaturii comuniste.
5) Obiective	Obiectiv general: analizarea politicilor comuniste și a impactului acestora la nivel european. Obiective specifice: stabilirea unui dialog între cadre universitare, cercetători și doctoranzi de la universități și institute de cercetare din țară și străinătate, dar și supraviețuitori ai deportărilor.
6) Beneficiari	cercetători, studenți, profesori, publicul larg
7) Parteneri	Fundația Culturală „Negru Vodă”, Făgăraș; Universitatea „Transilvania” Brașov; Universitatea „St. Cyril și St. Methodius”, Veliko Tarnovo, Bulgaria; Muzeul „Casa Mureșenilor” Brașov; Education and Culture DG „Europe for Citizens” Programme; Universitatea „Carl Von Ossietzky”, Oldenburg; Asociația Culturală Româno-Germană „Romanima” Nürnberg; Forumul Democratic German din Brașov; Mănăstirea „Brâncoveanu” Sâmbăta de Sus.
8) Impact	Discutarea unor subiecte precum presiuni și constrângeri impuse de regimurile politice după al doilea război mondial; deportările - mijloc de represiune în comunism; mărturiile și valorificarea muzeală a istoriei țărilor din fostul lagăr comunist.
9) Perspective	Organizarea unor noi simpozioane

- Simpozionul Internațional ***The First Years of Post-Communism: Transitions and Legacies***

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc și Arhivele Naționale ale României
2) Formularea problemei	Stabilirea unui dialog între cercetători și public privind tranziția spre democrație în fostele țări comuniste.
3) Denumirea politicii	Simpozionul a propus discutarea schimbărilor petrecute în primii ani de după 1989, într-un cadru analitic mai larg, care să permită o interpretare interdisciplinară.
4) Scop	Dezbaterea a urmărit să evalueze acest interval integrând evoluția diferitelor țări est-europene unei perspective comparative, prin sublinierea atât a similitudinilor, cât și a diferențelor care au condus la apariția unor traiectorii distincte ale transformărilor în primii ani ai tranziției.
5) Obiective	Obiectiv general: stabilirea unei platforme de dezbatere între cercetătorii naționali și internaționali.

	Obiective specifice: analiza comparativă a tranzițiilor europene și depistarea problemelor ce rezultă din acest proces.
6) Beneficiari	cercetători, studenți, profesori, publicul larg
7) Parteneri	Centrul de Studii Administrative, Culturale și Economice (Universitatea din București), Fundația Konrad Adenauer
8) Impact	Simpozionul a reușit să propună noi perspective de analiză asupra tranzițiilor, prin contribuția unor cercetători renumiți, prof. Bogdan Murgescu, Universitatea din București; prof. Dragoș Paul Aligică, George Mason University (SUA); prof. Lazăr Vlăsceanu, Universitatea din București; dr. Pal Germuska, Institutul Revoluției Maghiare (Ungaria); prof. Tom Gallagher, University of Bradford (Marea Britanie).
9) Perspective	Organizarea unor noi simpozioane.

3. CONFERINȚE NAȚIONALE

- Conferințele **Monica Lovinescu**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Stabilirea unui dialog continuu cu societatea civilă privind aspecte ce țin de cercetarea și studierea regimurilor totalitare.
3) Denumirea politicii	Conferințele „Monica Lovinescu” presupun un set de 20 de conferințe anuale, care se desfășoară săptămânal. Conferințele sunt susținute de către personalități ale lumii academice românești și internaționale și de tineri cercetători, având ca arie de preocupare studiul comunismului ca regim totalitar. Ele asigură un cadru de dezbatere a conceptelor care definesc și configurează un spațiu de cultură și civilizație în perioada comunistă pe diverse domenii de cercetare.
4) Scop	Seria de conferințe vizează, deopotrivă, o analiză critică a trecutului totalitar remanent în societatea românească, atât prin reflex de mentalitate, cât și la nivelul unor componente ideologice, conservate prin intermediul unor rețele de putere și a unui regim clientelar cu rădăcini adânci în fostul regim comunist, cât și o modalitate de a oferi tinerelor generații un tablou cât mai nuanțat a unei realități istorice complexe, constituind și o formă de activare civică a conștiinței individuale și colective. IICCMER a realizat un contact direct, eficient, cu un public eteroclit prin intermediul dialogului și dezbaterii, cât și punerea la dispoziția publicului interesat a unor materiale informative, stimulând dorința de cunoaștere a acestuia.
5) Obiective	Obiectiv general: contactul cu societatea civilă. Obiective specifice: <ul style="list-style-type: none">• A fost pus la dispoziția publicului un forum de dezbatere pe marginea conferințelor, prin intermediul căruia cei interesați pot afla date suplimentare legate de prezentările din conferințe.• Stabilirea unor dialoguri între mediile academice naționale și internaționale.
6) Beneficiari	studenți, masteranzi, doctoranzi, cercetători
7) Parteneri	Institutul Cultural Român, Institutul Goethe, Institutul Polonez, Fundația Konrad Adenauer
8) Impact	Grație acestui proiect, IICCMER și-a atins obiectivul de a realiza o rețea de socializare culturală și de a atrage un grup de intelectuali și cercetători dedicate obiectivului comun al cercetării regimului comunist din România. Printre aceștia se numără prof. Eugen Negrici (Universitatea București), conf. Ruxandra Cesereanu (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj), prof. Vladimir Tismăneanu (Universitatea Maryland, USA), prof. Ioana Bot (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj), prof. dr. Augustin

	Ioan (Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București), conf. dr. Sanda Cordoș, (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), regizorul Andrei Ujică (Universitatea de Artă și Design din Karlsruhe), conf. dr. Levente Salat (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca).
9) Perspective	Conferințele vor continua și în 2011

• Conferința **Colegiul Central al PCR – Justiție internă de clasă (1945-1989)**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc și Arhivele Naționale ale României
2) Formularea problemei	Dezbaterea a fost prilejuită de darea în cercetare, la Arhivele Naționale, a unui nou fond, extrem de important pentru istoria comunismului românesc, cu documente ale Colegiului Central al PCR.
3) Denumirea politicii	Colegiul funcționa ca o instanță de apel în cazul celor care contestau o sancțiune primită pe linie de partid. De asemenea, instituția făcea cercetări și anchete pentru a verifica detalii din biografiile membrilor de partid și investiga denunțuri primite. Împreună cu Secția de Cadre, Colegiul constituia un instrument de selecție politică, fiind utilizat de conducerea partidului pentru controlarea membrilor PCR și epurarea pe criterii ideologice a partidului.
4) Scop	Documentele Colegiului, între care se află și corpusul de documente produs de Comisia Centrală de Verificare, cuprind informații biografice importante despre membrii nomenclaturii comuniste și reflectă în detaliu evoluția criteriilor de selecție politică de-a lungul regimului comunist, astfel constituind un punct pentru numeroase proiecte de cercetare.
5) Obiective	Obiectiv general: analizarea instituțiilor regimului comunist Obiective specifice: analizarea colegiului central
6) Beneficiari	cercetători, studenți, profesori, publicul larg
7) Parteneri	Arhivele Naționale ale României
8) Impact	Gabriel Catalan a insistat în prezentarea sa asupra organizării Colegiului, cu toate schimbările de structură și rol survenite în timp. De asemenea, i-a trecut în revistă pe responsabili importanți ai Colegiului, figuri esențiale în distribuția puterii în cadrul regimului comunist. Mircea Stănescu s-a oprit asupra câtorva cazuri luate în discuție de către Colegiul Central al PCR. În cadrul dezbaterilor, a fost discutat rolul Colegiului în cadrul sistemului represiv comunist și modul în care acesta se articula cu celelalte organisme din PCR.
9) Perspective	Organizarea unor noi dezbateri pe această temă și demararea unor proiecte de cercetare.

• Conferința **Gen și cetățenie cotidiană în România comunistă și post-comunistă**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Stabilirea unui dialog între cercetători și public privind viața cotidiană a românilor sub regimul comunist.
3) Denumirea politicii	Ce a însemnat regimul comunist în viața cotidiană a celor care au trăit în acea perioadă? Cum și-au făcut oamenii de rând o viață din sau în pofida limitelor și dificultăților impuse de regim? Putem vorbi despre forme de cetățenie cotidiană și de modalități de <i>self-empowerment</i> a oamenilor în viața lor de zi cu zi? Și în ce fel cetățenia de zi cu zi se leagă de comportamente sociale și norme de gen?
4) Scop	Prezentarea de față se oprește asupra întrebărilor de natură metodologică și teoretică, pentru a aduce în discuție aspecte ale regimul comunist care, deși ne-excepționale în sens evenimentțial, sunt însă miezul vieții majorității oamenilor care și-au dus zilele în acel context dificil. Proiectul încearcă să reconstituie aspecte discrete ale felului în care ideologia, instituțiile stabilite de regimul comunist, și aspecte fundamentale ale umanității noastre se întâlneau în a crea universul cotidian al celor care am trăit acele vremuri. În același timp, dorește să aducă în discuție cum s-au modificat în ultimii 20 de ani modalitățile de supraviețuire, relațiile umane, și identitățile de gen în zona aceasta de cetățenie cotidiană.
5) Obiective	Obiectiv general: Stabilirea unui dialog cu societatea civilă privind aspecte ce țin de cercetarea și studierea regimurilor totalitare. Obiective specifice: aducerea în discuție a vieții cotidiene în regimul comunist
6) Beneficiari	cercetători, studenți, profesori, publicul larg
7) Impact	Grație acestui proiect, IICCMER și-a atins obiectivul de a realiza o rețea de socializare culturală și de atrage un grup de intelectuali și cercetători dedicate obiectivului comun al cercetării regimului comunist din România. Conferința a fost susținută de profesor Maria Bucur (Indiana University in Bloomington) .
8) Perspective	Organizarea unor noi dezbateri pe această temă.

• Conferința **Intelectualii occidentali și tentația comunismului**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Stabilirea unui dialog între cercetători și public privind statutul și activitatea intelectualilor în perioada comunistă.

3) Denumirea politicii	Foarte mulți dintre intelectualii vestici au vizitat țările comuniste și au fost atrași de ideea comunismului, unii dintre ei devenind adepți ai acestei ideologii.
4) Scop	Conferința a propus o formă de analizare a acestui fenomen prin descrierea activității și operelor unora dintre cei care au adepții acestei ideologii.
5) Obiective	Obiectiv general: Stabilirea unui dialog cu societatea civilă privind aspecte ce țin de cercetarea și studierea regimurilor totalitare. Obiective specifice: analizarea relației unora dintre intelectuali cu regimurile comuniste.
6) Beneficiari	cercetători, studenți, profesori, publicul larg
7) Impact	Grație acestui proiect, IICCMER și-a atins obiectivul de a realiza o rețea de socializare culturală și de a atrage un grup de intelectuali și cercetători dedicate obiectivului comun al cercetării regimului comunist din România. Conferința a fost susținută de profesorul emerit Paul Hollander (Universitatea Massachusetts, SUA) .

- Conferința ***Transitional Justice in Eastern Europe***

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Stabilirea unui dialog între cercetători și public privind derularea procesului de justiție de tranziție în fostele țări comuniste.
3) Denumirea politicii	Aducerea în discuție problematica justiției de tranziție în fostele țări comuniste, accentuând diferitele modele abordate și eficacitatea lor în raport cu rezolvarea moștenirii comuniste.
4) Scop	Conferința și-a propus, dintr-o perspectivă comparativă, depistarea principalelor probleme ale justiției de tranziție la nivel European prin măsurile luate de țări precum Germania, Republica Cehă, Slovacia, Polonia, Ungaria, România, Bulgaria, Albania, Slovenia și fostele țări membre ale Uniunii Sovietice, în concretizarea unui răspuns la problema trecutului totalitar. Punând aceste cazuri într-o perspectivă comparată, se dorește să se reliefeze discrepanța metodelor de abordare a justiției de tranziție între cazurile prezentate, încercând să ofere un răspuns la întrebarea: s-a reușit condamnarea trecutului comunist într-o formă sau alta?
5) Obiective	Obiectiv general: analiza comparativă a politicilor de justiție de tranziție Obiective specifice: deși fostele țări au adoptat de-a lungul timpului diverse forme de a face justiție - lustrație, procese penale, înființarea unor comisii de adevăr etc. – astăzi, se remarcă necesitatea continuării acestui proces .
6) Beneficiari	cercetători, studenți, profesori, publicul larg
7) Impact	Conferința a reușit să aducă în prim plan necesitatea studierii trecutului comunist, în condițiile în care foarte multe aspecte ale

	politicii comuniste nu au fost pe deplin exploatare. Conferința a fost susținută de profesor Lavinia Stan (St. Francis Xavier University) .
8) Perspective	Organizarea unor noi dezbateri pe tema procesului de justiție de tranziție în România și editarea unor volume.

• Conferința **Mineriade 1990: violența stradală și rezistența civică**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Stabilirea unui dialog între cercetători și public privind evenimentele din iunie 1990 și consecințele lor asupra procesului de democratizare a României.
3) Denumirea politicii	Un fenomen particular al anului 1990 l-a reprezentat învrăjbirea între diferite clase sociale, sub pretextul apărării „valorilor revoluționare”. Prin termenul „mineriade”, istoricii și jurnaliștii au identificat acele acte de violență organizată produse de mineri din Valea Jiului (sau de alte organizații muncitorești) împotriva studenților sau împotriva simpatizanților fostelor partide istorice, imediat constituite după Revoluția anticomunistă din decembrie 1989. Aceste forme de violență stradală, nelipsite de coordonare din partea autorităților statului, s-au soldat cu grave consecințe pentru democrație: abuzuri verbale, privări arbitrare de libertate, vătămări corporale, acte de tortură fizică și/sau deces.
4) Scop	Analizarea rolului violenței politice, al propagandei și manipulării în evenimentele din 13-15 iunie 1990
5) Obiective	Obiectiv general: crearea unei memorii privind evenimentele de la începutul tranziției românești. Obiective specifice: analizarea cauzelor și consecințelor evenimentelor din iunie 1990.
6) Beneficiari	cercetători, studenți, profesori, publicul larg
7) Parteneri	Fundația Konrad Adenauer
8) Impact	Stabilirea unor puncte importante de dezbateri privind primii ani ai tranziției spre democrație. La dezbateri au fost invitați Cătălin Avramescu, Andrei Cornea, Rodica Culcer, Andreea Pora, Ioan Stanomir, Mihai Șora, Dan Tapalagă, Vladimir Tismăneanu. Moderator: Robert Turcescu.
9) Perspective	Organizarea unor noi dezbateri.

- Conferința ***The Perils of Historical Forgetting and Whitewashing: The Former Soviet Bloc in Comparative Perspective***

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Stabilirea unui dialog între cercetători și public privind consecințele comunismului la nivel european.
3) Denumirea politicii	Fostele țări comuniste care au făcut cele mai mari eforturi de a încuraja o asumare completă a perioadei comuniste s-au bucurat de o mai mare stabilitate decât țările care au evitat orice reexaminare a trecutului sau care au început acest proces în mod selectiv sau fracționar.
4) Scop	Prezentarea a dorit să sublinieze faptul că sarcina confruntării episoadelor istorice neplăcute este dificilă pentru orice țară, chiar și pentru democrațiile cu tradiție.
5) Obiective	Obiectiv general: dezbateră asupra asumării moștenirii comuniste la nivel european. Obiective specifice: perspectiva comparativă asupra problemelor ce țin de analizarea trecutului.
6) Beneficiari	cercetători, studenți, profesori, publicul larg
7) Impact	În fostele țări comuniste, procesul asumării istorice este încă mai dificil, și, în aproape toate țările, imperfect. Astfel, conferința a analizat problemele ce țin de acest proces. Conferința a fost susținută de Mark Kramer, profesor Harvard University.
8) Perspective	Organizarea unor noi dezbateri.

- Conferințele ***Remember***

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Stabilirea unui dialog între cercetători și public privind tranziția în România.
3) Denumirea politicii	Stabilirea unui cadru de analiză și dezbateră a unor subiecte ce țin de trecutul recent: <i>Filmul după 1989: discursul social și politic (Angelo Mitchievici); Conversia politică a elitelor comuniste din România după 1989 (Raluca Grosescu); Filmul românesc după 1989 - radiografia unei iluzii (Angelo Mitchievici)</i>
4) Scop	Conferințele au adus în discuție problemele pe care România le-a întâmpinat în tranziția spre democrație.
5) Obiective	Obiectiv general: organizarea unor mese rotunde cu cercetătorii din România Obiective specifice: analizarea procesului de tranziție
1) Parteneri	Colegiul Național „Petru Rareș”, Suceava
6) Beneficiari	cercetători, studenți, profesori

7) Impact	Stabilirea unor puncte importante de dezbatere privind primii ani ai tranziției spre democrație.
8) Perspective	Organizarea unor noi dezbateri.

- Conferința **Negocieri ale memoriei în muzeele post(comuniste)**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Stabilirea unui dialog între cercetători și public privind reprezentarea regimurilor totalitare în muzee după 1989.
3) Denumirea politicii	Conferința a avut ca punct de plecare modul în care istoria este negociată în spațiile în care este reprezentată (muzee, expoziții), pornind de la miturile americane de formare a națiunii.
4) Scop	În studiul sau <i>Imagined Communities</i> (1983), Benedict Anderson descrie crearea narațiunilor trecutului, necesar formării statutului național, ca dependente atât de actul memorializării “originilor” cât și de cel al “uitării” momentelor considerate ca traumatizante pentru comunitate. Configurarea unei națiuni se bazează pe conexiunea organică dintre “prezent” și “trecut” în a cărei joncțiune memorializarea și uitarea sunt negociate. În această prelegere voi discuta modul în care istoria este negociată în spațiile în care este reprezentată (muzee, expoziții), pornind de la miturile americane de formare a națiunii. Într-o țară în care națiunea se conturase deja. Prin amnezie aparentă, creare și distrugere de iconuri și prin configurarea unor narațiuni politice, sociale și istorice, muzeele sunt spații în care se construiește unitatea imaginată a unei națiuni. Care a fost rolul muzeului comunist? Ce narațiuni se construiesc astăzi în muzeele postcomuniste, dacă le putem numi așa? Ce iconuri s-au păstrat și ce iconuri s-au format în locul celor “uite”?
5) Obiective	Obiectiv general: interacțiunea cu publicul din România Obiective specifice: analizarea modului în care comunismul apare reprezentat.
6) Beneficiari	cercetători, studenți, profesori, publicul larg
7) Impact	Stabilirea unui dialog cu societatea civilă pe baza temei enunțate. Conferința a fost susținută de prof. dr. Adina Ciugureanu (Universitatea „Ovidius” Constanța).
8) Perspective	Organizarea unor noi dezbateri.

- Conferința **Memoria, frumosul și nesiguranțele unui umanism global**

2) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
---------------------------	--

3) Formularea problemei	Stabilirea unui dialog între cercetători și public.
4) Denumirea politicii	Conferința a avut ca punct de plecare dezbateră actuală pe tema posibilităților unui umanism planetar, care să unească și să mobilizeze (poate) întreaga populație a lumii.
5) Scop	După o introducere în care a prezentat structura procesului de modernizare cu avantajele sale, dar și cu nemulțumirile pe care le provoacă în multe locuri, prezentarea s-a concentrat asupra unei posibilități bazate pe trei elemente, discutate succesiv. Către sfârșitul prezentării autorul a ridicat semne de întrebare și dubii privind propria expunere, dar și orice propunere privind un umanism global. Fără a fi total pesimistă, concluzia a exprimat un scepticism marcat.
6) Obiective	Obiectiv general: interacțiunea cu publicul din România Obiective specifice: dezbateră pe tema umanismului planetar
7) Beneficiari	cercetători, studenți, profesori, publicul larg
8) Impact	Analizarea procesului de modernizare. Conferința a fost susținută de profesorul Virgil Nemoianu (Catholic University of America)
9) Perspective	Organizarea unor noi dezbateri.

• Conferința **Cristian Rakovski, Cominterul și România**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Stabilirea unui dialog între cercetători și public.
3) Denumirea politicii	Relațiile româno-sovietice în perioada interbelică s-au bucurat de un interes relativ mare din partea istoricilor români, sovietici, ruși, moldoveni și occidentali. Totuși, chiar dacă producția istoriografică privind această temă este una destul de consistentă, există încă puține abordări echidistante, desprinse de comandamentele politice și ideologice, cu privire la teme sensibile, cum ar fi implicarea Cominternului în viața politică din Regatul Român.
4) Scop	Conferința se bazează pe un efort de recuperare documentară și are la bază noi documente din Arhiva de Stat de Istorie Social-politică din Federația Rusă (R.G.A.S.P.I.) și Arhiva de Politică Externă a Federației Ruse (perioada contemporană) – fondul „secretariat Racovski”: corespondență internă dintre liderii sovietici; stenograme ale unor ședințe ale Biroului Politic al C.C. al P.C. (b.) din Rusia; corespondență diplomatică; rapoarte interne și memorii.
5) Obiective	Obiectiv general: analizarea sistemelor comuniste Obiective specifice: analizarea relațiilor româno-ruse
6) Beneficiari	cercetători, studenți, profesori, publicul larg

7) Impact	Conferința a readus în prim plan dezbaterile asupra relațiilor româno-ruse. Conferința a fost susținută de dr. Flavius Solomon, cercetător la Institutul de Istorie „A.D. Xenopol” din Iași.
8) Perspective	Organizarea unor noi dezbateri.

- **Dezbaterea *România 1989: revoluție sau restaurație?***

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Stabilirea unui dialog între cercetători și public pe tema evenimentelor din decembrie 1989.
3) Denumirea politicii	Conferința a readus în discuție problemele pe care prăbușirea regimului comunist încă le ridică astăzi.
4) Scop	Subiectul dezbaterii a vizat analiza evenimentelor din decembrie 1989, care au dus la căderea regimului comunist.
5) Obiective	Obiectiv general: analiza postcomunismului românesc. Obiective specifice: concretizarea unui punct de vedere cu privire la evenimentele din decembrie 1989.
6) Beneficiari	cercetători, studenți, profesori, publicul larg
7) Impact	Conferința a fost susținută de Grigore Cartianu, Armand Gosu, Raluca Groseșcu și Mihail Neamțu.
8) Perspective	Organizarea unor noi dezbateri.

- **Workshop *Metodologia cercetării comunismului. Perspectiva științelor sociale***

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Stabilirea unui dialog între cercetători și public privind metodele de analiză asupra comunismului.
3) Denumirea politicii	Profunde schimbări puse în mișcare de forțele capitalismului și liberalismului clasic în ultima sută de ani au creat o economie și o societate de o complexitate fără precedent istoric. Putem să prezicem și să controlăm dinamica acestui tip de ordine socială? Nu. Dar am făcut progrese în înțelegerea ei. Și, oricât de fragile ar fi aceste progrese, un lucru știm sigur: obiectul de studiu (societatea și economia) s-au schimbat enorm în ultimele decenii și vor continua să se schimbe. Iar uneltele intelectuale (teoriile și metodele) cu care încercăm să înțelegem și ghidăm această dinamică, de asemenea. În aceste condiții, este evident de ce apelul la marxism ne apare ca fiind, mai mult decât orice altceva, un semn de ignoranță sau blocaj intelectual. (Dragoș Paul Aligică)

4) Scop	Conferința a urmărit clasificarea și discutarea dezvoltărilor contemporane din științele sociale care utilizează acest tip de modelari, în condițiile în care asistăm la un rar moment de convergență în care filosofii politici, eticienii și cercetătorii din științele sociale au la dispoziție același set de instrumente teoretice și obțin rezultate complementare. A treia direcție vizează explorarea implicațiilor filosofice ale posibilității de a obține o modelare riguroasă a emergenței normelor în contextul interacțiunilor dinamice de tipul celor care au loc în mediile virtuale.
5) Obiective	Obiectiv general: cercetarea comunismului Obiective specifice: analizarea comunismului din perspectiva științelor sociale
6) Beneficiari	cercetători, studenți, profesori, publicul larg
7) Impact	Conferința a fost susținută de Dragoș Paul ALIGICĂ (George Mason University, SUA) cu intervenții ulterioare oferite de Vladimir TISMĂNEANU (University of Maryland, SUA; președintele Consiliului Științific ICCMER) și Mihail NEAMȚU (director științific ICCMER).
8) Perspective	Organizarea unor noi conferințe.

- Workshop **Profesiunea mea, tortura. Anchetatorii Securității: cazul Gheorghe Enoiu**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Stabilirea unui dialog între cercetători și public privind activitatea Securității în România comunistă.
3) Denumirea politicii	Studierea instituțiilor represive ale României comuniste.
4) Scop	Conferința și-a propus să analizeze activitatea Securității prin prisma unuia dintre cei mai cunoscuți anchetatori ai săi - Gheorghe Enoiu.
5) Obiective	Obiectiv general: analizarea activității Securității Obiective specifice: portretizarea anchetatorilor Securității.
6) Beneficiari	cercetători, studenți, profesori, publicul larg
7) Impact	Conferința a reușit să refacă portretul lui Gheorghe Enoiu prin prisma dosarelor existente. Gheorghe Enoiu a fost colonel de Securitate și director al Direcției de anchete penale între anii 1963 și 1967. Caracterizările și aprecierile existente în dosarul lui personal îl prezintă pe Gheorghe Enoiu ca unul dintre anchetatorii cei mai zeloși ai Securității, care avea „dezvoltată ura dreaptă față de dușmanii de clasă” și care rămânea, de cele mai multe ori, peste orele de program, „fără să precupețească timpul său liber”. În 1967, în timpul cercetărilor întreprinse de către o Comisie de

	<p>partid pentru investigarea abuzurilor din perioada lui Gheorghe Gheorghiu Dej, Enoiu a fost îndepărtat de la conducerea Direcției de anchete penale și trecut la dispoziția Ministerului de Interne, și ulterior la cea a Consiliului Securității Statului, cauza fiind întrebuintarea în „munca de anchetă” a unor mijloace nepermise ca „presiuni fizice și morale”. La 30 martie 1968, acesta a fost trecut în rezervă cu drept pensie, pentru a, la 23 noiembrie 1968, să fie rechemat în rândurile cadrelor active ale Consiliului Securității Statului și numit în funcția de șef al Serviciului II din Direcția de Anchete Penale. În documentele disponibile, la această dată, Enoiu este menționat ca ofițer de Securitate până în decembrie 1989.</p> <p>Conferința a fost susținută de Vladimir Tismăneanu, Adrian Cioflâncă, Dumitru Lăcătușu și Mihai Burcea.</p>
8) Perspective	Editarea unui volum.

4. PROIECTE DE ARHIVĂ

- **Fișe matricole penale**

1) Instituție inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Proiectul urmărește inventarierea deținuților politici din sistemul concentraționar românesc, stabilindu-se o statistică a acestora în strictă conexiune cu actele oficiale emise de oficialii comuniști.
3) Denumirea politicii	Realizarea unui portal al memoriei victimelor represiunii regimului comunist din România
4) Scop	Reprezintă o bază documentară și informațională esențială pentru cercetarea represiunii comuniste, fie că este vorba de cea politică, de clasă, etnică sau de altă natură. Mai mult, constituie un punct de reper concret și ușor accesibil celor care vor să afle informații despre represiunea la care au fost supuși ei înșiși sau rudele lor, cu atât mai mult în contextul nou Legii 221/2009, care oferă posibilitatea unor despăgubiri legale din partea statului român.
5) Obiective	Obiectiv general: realizarea unei baze de date accesibilă publicului larg. Obiective specifice: o eficientizare a relației cu victimele regimului comunist prin punerea la dispoziție informații oficiale privind sentințele și locurile de detenție.
6) Beneficiari	Foști deținuți politici și moștenitori, istorici, politologi, public general
7) Parteneri	Direcția Generală a Penitenciarelor
8) Impact	Aproape 80% din petițiile care sosesc pe adresa IICCMER au în vedere problematica acestor documente, fie exclusiv, fie alături de alte solicitări, astfel portalul reprezintă o bază de date importantă. De asemenea, mare parte din traficul pe care îl înregistrează pagina de internet a Institutului vizează secțiunea dedicată acestor fișe. Până în prezent, institutul a reușit postarea a 50.500 de fișe matricole, portalul fiind accesat zilnic de până la 1000 de vizitatori.
9) Perspective	În 2011 se va finaliza postarea fișelor matricole penale

- **Portalul "Memoria Națiunii"**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
1) Formularea problemei	Proiectul urmărește colaborarea dintre institutele de investigare a regimurilor totalitare din Europa privind recuperarea memoriei

	victimelor acestora.
2) Denumirea politicii	Proiectul are la bază o colaborare între IICCMER și Institutul de Studiere a Regimurilor Totalitare din Republica Cehă prin care se dorește realizarea unei baze de date cu victime ale regimurilor totalitare.
3) Scop	Portalul reușește să minimalizeze efortul cetățeanului în accesarea informațiilor referitoare la perioada comunistă, astfel punându-i la dispoziție o bază de date semnificativă. Portalul este accesat zilnic de peste 3000 de persoane din țările implicate în proiect și din afara spațiului european, reprezentând sursă de informare atât pentru cercetători, cât și pentru publicul larg.
4) Obiective	Obiectiv general: crearea unei baze de date destinată victimelor regimurilor totalitare din Europa. Obiective specifice: promovarea de interviuri și fotografii ale victimelor comunismului.
5) Beneficiari	Foști deținuți politici și moștenitori, istorici, politologi, public general
6) Parteneri	Institutul de Studiere a Regimurilor Totalitare din Republica Cehă.
7) Impact	Portalul a reușit să colecteze interviuri, fotografii, filme care țin de memoria victimelor și supraviețuitorilor regimurilor comuniste din Europa Centrală și de Est. Memoria Națiunii este un instrument fundamental pentru istoria orală a perioadei comuniste în regiune, având o bază de date impresionantă, fiind disponibilă în mai multe limbi de circulație internațională.
8) Perspective	Proiectul va continua și anii următori

• **Site-ul Mineriade 1990: Violență Stradală și rezistență civică**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Prin acest proiect complex, IICCMER urmărește cercetarea evenimentelor din iunie 1990, considerând necesar acest demers pentru înțelegerea tranziției spre democrație.
3) Denumirea politicii	Un fenomen particular al anului 1990 l-a reprezentat învrăjbirea între diferite clase sociale, sub pretextul apărării „valorilor revoluționare”. IICCMER dorește să stabilească prin intermediul acestui portal electronic o punte de comunicare cu toți martorii direcți și indirecti ai „mineriadelor” anului 1990. Departe de-a aduce un stigmat asupra unei profesii nobile (mineritul), sintagma din urmă desemnează un episod sumbru al istoriei recente a României care trebuie lămurit.
4) Scop	Crearea unui site cu informații (fotografii, interviuri, documente) privind evenimentele din iunie 1990, determinând redactarea unei istorii comprehensive a tranziției românești de la totalitarism către democrație.

5) Obiective	<p>Obiectiv general: construcția unei memorii privind evenimentele de la începutul tranziției românești.</p> <p>Obiective specifice: care au fost cauzele „mineriadelor”? Care sunt adevărurile nerostite de „istoria oficială” a anului 1990? Ce instrumente de propagandă a folosit puterea post-decembristă în presă și în discursul politic? Ce continuități între 1989 și 1990 pot fi surprinse? Care au fost liniile directoare în retorica „luptei de clasă”? În ce măsură se poate vorbi despre existența (sau potențialul) unui „război civil” în România anului 1990? În ce scop a fost învrăjbită o pătură socială (muncitorii) împotriva alteia (intelectualitatea)? Care au fost ecourile acestor manifestări în presa românească și internațională? Ce consecințe au avut violențele petrecute la București în lunile ianuarie, februarie sau iunie 1990 pentru diplomația românească? Ce prejudicii au adus mineriadele imaginii României în lume? Acestea sunt doar câteva dintre întrebările la care acest portal găzduit de IICCMER va putea oferi un răspuns, fie doar și parțial.</p>
6) Beneficiari	victime ale mineriadelor, publicul larg
7) Parteneri	Agerpres, Konrad Adenauer Stiftung, Evenimentul Zilei, Realitatea FM, Palatul Suțu-București, Asociația 21 Decembrie.
8) Impact	Acest proiect a reușit să readucă spre dialog problemele teoretice și practice pe care le ridică aceste evenimente. IICCMER a pus la dispoziția publicului o cronologia a evenimentelor, o listă a victimelor, arhivă video și foto, o serie de biografii și o bibliografie. Mai mult, publicul a beneficiat de o expoziție proiectată în pasajul Universității și de o dezbatere cu personalități ai vieții academice și jurnalistice din România.
9) Perspective	Site-ul va rămâne accesibil publicului din România.

- **Biografiile nomenclaturii**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Identificarea unui șantier de cercetare și constituirea unui repertoriu de biografii fundamentale pentru înțelegerea regimului comunist din România.
3) Denumirea politicii	Crearea unei baze de date în vederea editării ulterioare a unui volum sub egida institutului.
4) Scop	Facilitarea accesului la nivelul documentar evocat anterior.
5) Obiective	<p>Obiectiv general: Facilitarea accesului la nivelul documentar evocat anterior</p> <p>Obiective specifice: încurajarea cercetării de arhivă și</p>

	dezvoltarea unor instrumente de analiză a regimului comunist.
6) Beneficiari	Cetățenii României, în particular studenți, masteranzi, doctoranzi, cercetători științifici, victime ale regimului comunist.
7) Impact	Dezvoltarea unei culturi a memoriei în România
8) Perspective	Editarea unui volum.

- **Geografia exilului românesc**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Identificarea și constituirea unei baze de date.
3) Denumirea politicii	Recuperarea memoriei exilului românesc.
4) Scop	Încurajarea culturii democratice prin valorificarea moștenirii exilului românesc.
5) Obiective	Obiectiv general: Recuperarea memoriei exilului românesc. Obiective specifice: constituirea unui portal electronic
6) Beneficiari	Cetățenii României, în particular cercetătorii interesați de domeniu și membrii fostului exil românesc.
7) Impact	Dezvoltarea unei culturi democratice pe durată lungă.
8) Perspective	Operaționalizarea unui portal electronic.

5. EXPOZIȚII

- Expoziția **IICCMER: 13-15 iunie 1990. Constatare la fața locului**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Prin acest proiect complex, IICCMER urmărește cercetarea evenimentelor din iunie 1990, considerând necesar acest demers pentru înțelegerea tranziției spre democrație.
3) Denumirea politicii	Un fenomen particular al anului 1990 l-a reprezentat învrăjbirea între diferite clase sociale, sub pretextul apărării „valorilor revoluționare”. IICCMER dorește să stabilească prin intermediul acestui portal electronic o punte de comunicare cu toți martorii direcți și indirecti ai „mineriadelor” anului 1990. Departe de-a aduce un stigmat asupra unei profesii nobile (mineritul), sintagma din urmă desemnează un episod sumbru al istoriei recente a României care trebuie lămurit.
4) Scop	Între 12 și 27 iunie, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICCMER) și Fundația Konrad Adenauer au propus bucureștenilor un exercițiu de memorie asupra evenimentelor traumatice din zilele de 13-15 iunie 1990. Pasajul Universității a devenit pentru două săptămâni un loc al memoriei contestate, printr-o expoziție care și-a propus să adune mărturii, imagini și semne de întrebare asupra României mineriadelor.
5) Obiective	Obiectiv general: readucerea în discuție a fenomenului mineriadelor Obiective specifice: prezentarea particularităților acestui fenomen
6) Beneficiari	publicul larg
7) Impact	Expoziția a fost vizitată de mii de bucureșteni.
8) Parteneri	Fundația Konrad Adenauer, Agerpres

- Expoziția **26-28 iunie: Cedarea Basarabiei, a Nordului Bucovinei și a Ținutului Herța (1940) - între neputință și iresponsabilitate. O perspectivă românească**

1) Instituția inițiatoare	Arhivele Naționale ale României [ANR]; co-organizatori: Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc [IICCMER]; Arhivele Diplomatice ale Ministerului Afacerilor Externe [DAD-MAE]; Serviciul Istoric al Armatei [SIA]; Arhiva Națională de Filme [ANF].
2) Formularea problemei	Proiectul a încercat să readucă în discuție problema cedării Basarabiei, a Nordului Bucovinei și a Ținutului Herței și de a

	oferi o nouă perspectivă asupra acestui moment istoric.
3) Denumirea politicii	Proiectul a constat într-o expoziție, un catalog și un DVD conceput în versiune trilingvă (română, engleză și rusă)
4) Scop	Abordarea unui subiect controversat dintr-o nouă perspectivă. Departe de a căuta să ofere un răspuns definitiv suitei de problematice generate de cele două ultimatumuri sovietice din iunie 1940, evenimentul și-a propus aducerea în discuție a întregului context, ca și a urmărilor acelor momente.
5) Obiective	Obiectiv general: abordarea unui subiect controversat Obiective specifice: realizarea unei expoziții
6) Beneficiari	comunitatea științifică, publicul larg
7) Impact	Expoziția a fost vizitată de sute de bucureșteni.
8) Perspective	Se preconizează ca expoziția să dobândească un caracter itinerant, ea urmând să fie prezentată la Iași și Suceava, precum și la Chișinău.

- Expoziția **Grigore Gafencu. Un destin**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	În anii de după 1945, Grigore Gafencu întruchipează, cu elocvență și echilibru, valorile pe care exilul democratic românesc s-a întemeiat. Patriotismul lipsit de ostentație, moderația, luciditatea și viziunea politică de lungă durată sunt parte a moștenirii pe care biografia lui Grigore Gafencu o lasă celor de astăzi. Întoarcerea către Gafencu este întoarcerea către sursele unui viitor european și democratic al României. (Ioan Stanomir)
3) Denumirea politicii	Urmărind să readucă în prim plan istoria vieții publice a lui Grigore Gafencu, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, în colaborare cu Institutul Diplomatic Român și Divizia Arhive Diplomatice din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, a organizat, în perioada 15 – 30 noiembrie 2010, la Muzeul Municipiului București, expoziția „Grigore Gafencu. Un destin”.
4) Scop	Expoziția și-a propus să prezinte aportul diplomatului Grigore Gafencu în formarea exilului democratic românesc, punând accentul pe momentele dramatice din viața și cariera acestuia. Au fost puse pentru prima dată la dispoziția publicului înregistrări audio ale emisiunilor de la Radio Europa Liberă la care a participat Grigore Gafencu, dar și o serie de obiecte personale inedite legate de activitatea sa diplomatică.
5) Obiective	Obiectiv general: prezentarea exilului românesc Obiective specifice: prezentarea vieții publice a lui Grigore Gafencu

6) Beneficiari	publicul larg
7) Impact	Expoziția a fost vizitată de mii de bucureșteni
8) Parteneri	Fundația Konrad Adenauer, Arhivele Naționale ale României, Muzeul Municipiului București, Centrul Național al Cinematografiei – Arhiva Națională de Film, Radio Free Europe/Radio Liberty și Institutul Cultural Roman.

- **Expoziția de fotografie *(Hi)stories and Reconciling Memories. The German and Romanian Communities of Sântana***

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Expoziția are la bază rezultatele unei cercetări de teren ce a avut loc în lunile iulie-august 2010 în Sântana, județul Arad.
3) Denumirea politicii	Tradițiile, istoria și poveștile acestei comunități mixte au fost redată prin imagini din arhive personale, fotografii actuale și fragmente de interviuri, construcția expozițională invitând vizitatorii să parcurgă firul narativ al memoriei.
4) Scop	Acest proiect și-a propus să exploreze etnografic și istoric comunitățile etnice dominante din Sântana, cea germană și cea română, și să documenteze diferitele etape ale rezolvării conflictului etnic apărut aici imediat după 1945.
5) Obiective	Obiectiv general: prezentarea situației minorităților în timpul regimului comunist Obiective specifice: prezentarea situației minorității germane din Sântana
6) Beneficiari	publicul larg
7) Impact	Expoziția a fost vizitată de sute de studenți
8) Parteneri	Fundația Konrad Adenauer

6. PROIECTE DE CERCETARE

- **Anihilarea ultimului simbol al social-democrației interbelice. Constantin-Titel Petrescu în vizorul Serviciului Special de Informații, al Siguranței și al Securității (1940-1957)**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	După 1989, campania de distrugere a elitei politice interbelice de către regimul comunist a fost abordată într-un număr foarte mare de studii și lucrări. S-au publicat lucrări biografice ale liderilor politici liberali și țărăniști; culegeri de documente privind procesul fruntașilor țărăniști sau viața politică din România anilor (1945-1948); lucrări memorialistice ale unor personalități liberale și țărăniști; monografiile ale partidelor național-țărănesc și liberal. Despre activitatea social-democraților în perioada 1940-1957 s-a scris foarte puțin, iar despre viața și cariera politică a social-democratului Titel Petrescu nu s-a publicat nici o lucrare. Pe baza documentelor din arhivele fostei Securități dorim să prezentăm cu argumente istorice un intelectual care nu a încetat nici un moment să creadă în tradiția social-democrată occidentală, un om politic care s-a opus fără nici o rezervă alături de liderii țărăniști și liberali celor trei dictaturi – carlistă, antonesciană și comunistă, un om care, după cum scria prietenul și colaboratorul său în gazetărie poetul Ștefan Baciu, „nu și-a pierdut în celula închisorii curajul, noblețea sufletească și demnitatea”. În același timp ne propunem să arătăm cum ultimul partid reprezentant al democrației interbelice (Partidul Social Democrat-Independent condus de Constantin-Titel Petrescu) a fost anihilat de comuniști în 1948.
3) Denumirea politicii	Descrierea vieții politice a lui Constantin Titel Petrescu ca simbol al social-democrației românești prin prisma documentelor Serviciului Special de Informații, al Siguranței și al Securității (1940-1957).
4) Scop	Unul dintre argumentele care au stat la baza propunerii acestui proiect de cercetare a fost faptul că în cursul anului 2009 în cadrul institutului au fost demarate o serie de proiecte dedicate unor personalități ale vieții culturale care au suferit în perioada comunistă (I. D. Sârbu, Monica Lovinescu). Ținând cont de acest lucru am considerat că s-ar putea iniția o colecție de lucrări care să includă și personalități politice și din alte domenii care au fost victime ale represiunii comuniste despre care nu s-au publicat lucrări sau s-a scris prea puțin.
5) Obiective	Obiectiv general: analizarea modului în care regimul comunist a anihilat elitele politice Obiective specifice: realizarea unui volum concentrat pe viața lui politică a lui Constantin Titel Petrescu prin prisma

	documentelor din instituțiile alese
6) Beneficiari	publicul larg
7) Impact	Cercetarea, care va avea ca rezultat publicarea unui volum în 2011, își propune să prezinte urmărirea de către Serviciul Special de Informații și Siguranță a personalității politice social-democrate Constantin-Titel Petrescu între anii (1940-1948), anchetarea sa de către Securitate în perioada detenției (1948-1955) și ultimii doi ani ai săi de viață (1955-1957) petrecuți în libertate, dar sub urmărirea Securității. Vor fi prezentate metodele utilizate de SSI, Siguranță și ulterior de Securitate în urmărirea și anchetarea lui Constantin-Titel Petrescu și consecințele acestora asupra vieții sale private și asupra carierei sale politice. Volumul nu se va limita doar la tratarea etapelor urmăririi sale de către organele represive și a anilor petrecuți în detenție, ci va cuprinde și o mică biografie a intelectualului și omului politic social-democrat Constantin-Titel Petrescu, urmată de capitolele urmăririi de către SSI și Siguranță, perioada anilor petrecuți în închisoare și scurtul interval de timp de după ieșirea din închisoare în care a fost supus unei stricte supravegheri a Securității. În final, ne propunem un capitol despre colaboratorii săi politici social-democrați care au fost și ei prinși în plasa organelor represive.
8) Perspective	Cercetarea va fi finalizată în decembrie 2011, urmând a se publica un volum.

- **Biografii și destine în comunismul românesc: concepte, surse, metode, studii de caz**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Proiectul de cercetare își propune să abordeze o latură mai puțin cunoscută, studiată și teoretizată a istoriografiei comunismului românesc. Urmând noile tendințe ale istoriografiei occidentale, care au reconsiderat locul genului biografic în câmpul cercetării istorice, lucrarea de față își propune sondarea istoriei comunismului românesc din prisma destinilor individuale.
3) Denumirea politicii	Lucrarea va aborda subiectul dintr-o perspectivă dublă. Astfel, vom urmări atât dimensiunea teoretică a subiectului, prin contextualizarea unor tipuri de abordări și tendințe din istoriografia actuală, cât și reconstituirea unor destine individuale, a unor studii de caz exemplare care să surprindă nu doar individul, ci și relațiile dintre grup și individ/comunitate, punctând diferențele dintre ceea ce este comun și măsurabil și ceea ce aparține singularității traiectoriilor sociale.
4) Scop	Demersul de față are drept scop reorientarea istoriografiei comunismului românesc către un nou tip de abordare –

	<p>încercarea de reconstituire a contextului prin raportarea la destinul individual și încercarea de explicare a unor evenimente, decizii și fapte din prisma complexității personalității unui individ, a destinului său non-liniar și a contradicțiilor care îi marchează existența. Raymond Queneau afirma că „au fost epoci când puteai relata viața unui om făcând abstracție de orice eveniment istoric”. Urmând aceeași retorică, am putea afirma că au existat și epoci când era posibil să relatezi un eveniment istoric făcând abstracție de orice destin individual. În momentul de față, ne putem plasa într-o fază intermediară: pe de o parte, biografia este folosită pentru sublinierea ireductibilității indivizilor și a comportamentului acestora în cadrul unor sisteme normative generale, în numele experienței trăite; în alte cazuri, biografia este percepută ca modalitate ideală prin care se poate proba validitatea unor ipoteze științifice privind practicile și funcționarea efectivă a legilor și a regulilor sociale. Proiectul de față își mai propune să infirme concepția conform căreia biografia este asociată cu o cronologie ordonată, o personalitate coerentă și stabilă, cu acțiuni fără inerție și decizii fără incertitudini. Urmând enunțul lui Pierre Bordieu – care vorbea despre „iluzia biografică” – unul dintre postulatele esențiale ale demersului nostru îl va constitui necesitatea reconstruirii contextului, a „suprafeței sociale” în care gravitează subiectul, în pluralitatea sa de câmpuri, în fiecare moment al existenței acestuia. Un alt scop al acestui demers îl constituie anularea anumitor „butade” permanent asociate cu genul biografic: simplificările operate de biografiile morale, selectivitatea și lipsa de exhaustivitate, privilegierea dimensiunii publice în raport cu cea privată.</p>
5) Obiective	<p>Obiectiv general: abordarea unei teme mai puțin cunoscute. Obiective specifice: realizarea unui volum concentrat biografii comparative, biografii colective, biografii ale unor grupuri sau a ale unor structuri.</p>
6) Beneficiari	comunitatea științifică, publicul larg
7) Impact	<p>Volumul va fi structurat în două părți distincte. Într-o primă parte, se vor trasa câteva direcții teoretice în ceea ce privește definirea biografiei ca gen istoric, a limitelor cercetării biografice și a interdisciplinarității acesteia. De asemenea, se va încerca conceptualizarea unor noi tendințe de cercetare: biografia comparativă, biografia colectivă, biografia unor grupuri sau a unor structuri. Nu în ultimul rând, se va pune și problema surselor, a tehnicilor narrative și a multiplelor tipuri de abordări: biografiile modale, prosopografiile, biografiile contextuale, biografiile limitative. O a doua parte va urmări trecerea de la general către particular prin exemplificarea tuturor conceptelor enunțate din prisma destinului individuale. Istoria comunisului românesc propune o multitudine de abordări din această perspectivă – reconstituirea vieții politice, a lanțului decizional, al influențelor, luptelor, disputelor și afinităților din cadrul partidului/structurilor de stat din perspectiva reconstituirii unor destine particulare ale membrilor nomenclaturii; tot astfel,</p>

	dimensiunea Gulagului românesc poate fi ilustrat din prisma acelorași destine individuale ale victimelor și ale tortionarilor. Aceste două tipuri de abordări pe care le propunem sunt doar cu titlul de <i>exempla</i> , întrucât suntem conștienți de spectrul larg de posibilități pe care comunismul românesc ni le oferă.
8) Perspective	Cercetarea se va finaliza în anul 2012, urmând a se publica un volum.

• **Pânza de păianjen. Ion D. Sîrbu în plasa Securității**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Imediat după căderea comunismului în România, în decembrie 1989, sertarele secrete ale scriitorilor au oferit prea puține surprize majore românilor. Printre excepții se numără N. Steinhardt al cărui <i>Jurnal al fericirii</i> a cunoscut deja zece ediții și nenumărate traduceri în limbi străine. În cazul lui Ion D. Sîrbu deși volumele postume aproape că le depășesc numeric pe cele antumne, iar talentul literar și profunzimea observației nu sunt mai prejos decât cele ale Monahului de la Rohia, autorul nu are încă notorietatea pe care o merită.
3) Denumirea politicii	Ne propunem să prezentăm, cu argumente istorice, provenind din arhivele fostei poliții politice, o personalitate pe nedrept ignorată, a cărei verticalitate nu s-a frânt nici în condiții de carceră penitenciară și a cărei luciditate nu s-a lăsat înșelată de promisiunile și demagogia unui regim nociv. Puncte de plecare hotărâtoare ne-au fost romanul <i>Adio Europa!</i> și <i>Jurnalul unui jurnalist fără jurnal</i> .
4) Scop	Lucrarea își propune să prezinte urmărirea de către Securitatea a lui Ion D. Sîrbu între anii 1964-1989. Plecând de la dosarul de urmărit al scriitorului, autorul intenționează să prezinte metodele utilizate de ofițerii securiști și consecințele acestora în viața privată și literară a lui I.D. Sîrbu. Pentru o aprofundare a subiectului ne propunem un capitol introductiv care să conțină o micro-biografie a dramaturgului prea puțin cunoscut astăzi, urmată de capitolele urmăririi efective, desfășurată pe aproape trei decenii, iar, în final, un capitol separat despre prietenii, de suflet și de litere ai scriitorului, prinși și ei în angrenajul securistic.
5) Obiective	Obiectiv general: analizarea modului în care regimul comunist controla viețile scriitorilor Obiective specifice: prezentarea vieții lui I.D Sîrbu
6) Beneficiari	comunitatea științifică, publicul larg
7) Impact	Lucrarea se va deschide cu o biografie a scriitorului Ion D. Sîrbu, prezentând modele care l-au format, Mama, Tatăl și Lucian Blaga, principiile morale insuflăte de acestea, reacțiile și

	<p>atitudinile tânărului Sîrbu în confruntarea cu autoritățile, fie ele de dreapta sau de stînga. Capitolele următoare vor trata etapele urmării de către Securitate a scriitorului cu accente pe avertizările și confruntările fățișe cu ofițerii securiști. Atena supraveghere va fi ilustrată prin analiza interceptărilor telefonice, a microfoanelor plasate în locuința dramaturgului, a scrisorilor expediate sau primite, cît și a manuscriselor literare, adesea cenzurate sau de-a dreptul refuzate publicării. Prietenia cu foștii membri ai Cercului Literar de la Sibiu, reacțiile acestora în fața noilor exigențe politice, dar mai ales morale, vor face obiectul unui capitol separat. Observațiile noastre țintesc atitudinile oamenilor de litere în contextul impunerii unei paradigme străine spiritului lor afirmat anterior. Vom ilustra cu studiile de caz ale bunilor prieteni ai lui Sîrbu, Ion Negoitescu și Ștefan Augustin Doinaș, ambii atent supravegheați de ofițerii poliției secrete.</p>
8) Perspective	Proiectul va fi finalizat în 2011, urmînd a se publica un volum.

- **Femeile în cadrul Partidului Comunist din România, 1944-1989**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Acest proiect își propune studierea „condiției” femeilor în cadrul Partidului Comunist Român (PCR), începînd cu momentul 23 august 1944 și pînă la revoluția din 1989, din punct de vedere instituțional, legislativ, politic și social. Studiul va cuprinde trei direcții de cercetare. În prima parte a studiului vor fi analizate organizațiile feminine ale partidului comunist, urmînd ca ulterior să stabilim în ce măsură statul comunist român a dus o politică coerentă de „promovare a femeilor”. Cea de-a treia parte a studiului va cuprinde studii de caz – destine ale femeilor în timpul regimului comunist, alese din perspectiva reprezentativității lor în cadrul general al temei.
3) Denumirea politicii	Studiul încearcă să stabilească în ce măsură statul comunist român a duc o politică coerentă de „promovare a femeii”, concluziile la care vom ajunge fiind susținute prin studii de caz.
4) Scop	De parte de a fi o îngustare a câmpului de cercetare, o analiză a „condiției” femeilor în cadrul PCR din punct de vedere instituțional, legislativ, politic și social, permite surprinderea unor aspecte diverse precum: modul de organizare și funcționau a structurilor PCR, rolul și impactul propagandei în societate, apariția și dezvoltarea organizațiilor de masă menite a înregimenta întreaga populație. Această cercetare se impune ca o continuare firească a proiectelor IICCR privind studierea structurilor de stat și de partid în România comunistă și a politicii demografice dusă de regimului comunist. Noile fonduri de arhivă identificate cît și perspectiva comparativă vor fi

	folosite pentru ilustrarea diferitelor forme instituționale destinate femeilor.
5) Obiective	Obiectiv general: studierea condiției femeii în Partidul Comunist Român Obiective specifice: depistarea unei politici coerente de promovare a femeii.
6) Beneficiari	comunitatea științifică, publicul larg
7) Impact	Proiectul va cuprinde o analiză a organizațiilor, comitetelor și consiliilor femeilor în cadrul Partidului Comunist, politicile legislative puse în practică și eficiența lor și destinele femeilor în cadrul partidului.
8) Perspective	Cercetarea se va finaliza în anul 2011, urmând a se publica un volum.

- **Cercetarea Holocaustului privită prin lentila regimului comunist. Istoricul Jean Ancel urmărit de Securitate**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Deși oficial poziționat ca “antifascist”, regimul comunist din România nu a recunoscut participarea României la Holocaust și nu a fost interesat de cercetarea academică profundă a acestei teme. Cu excepția unei scurte perioade, imediat după al doilea război mondial, când au fost publicate mai multe lucrări privind episodul românesc al Holocaustului și au fost judecați câțiva dintre principalii criminali de război, regimul comunist a minimalizat implicarea autorităților și instituțiilor românești în atrocitățile comise împotriva evreilor, a închis arhivele și a blocat cercetarea pe această temă. Doar Institutului de Studii Istorice și Social-Politice (ISISP) de pe lângă CC al PCR era autorizat să consulte documentele și să publice lucrări în domeniu, dar acestea sunt clar marcate de poziția oficială negaționistă și naționalistă a regimului comunist.
3) Denumirea politicii	Vizibilă la nivelul publicațiilor și pozițiilor publice, atitudinea minimalizantă a regimului comunist nu a fost probată până acum cu documente oficiale emise de autoritățile române. Dosarul lui Jean Ancel arată fără dubiu că regimul Ceaușescu se identifica practic, pe linia unei genealogii simbolice, cu regimul Antonescu, încercând să obnubileze participarea statului antonescian la proiectul genocidar nazist. Studiile lui Jean Ancel erau considerate „denigratoare la adresa României” de către Securitate, care a făcut eforturi serioase pentru a împiedica apariția, în afara țării, a unor noi lucrări pe tema responsabilității României în Holocaust și a încercat, prin diferite metode, să împiedice accesul istoricului israelian la documente importante din arhivele românești.

4) Scop	Dosarul este relevant pentru că oferă, sub semnătura unora dintre cei mai importanți responsabili din Securitatea anilor '80, un inventar cuprinzător al metodelor utilizate de poliția politică împotriva celor care îi deveneau ținte: de la încercări de influențare și intimidare, până la acțiuni de control și compromitere. Documentele trădează lipsa totală de scrupule a instituției represive românești, atunci când se pune problema neutralizării unei persoane care avea „atitudinea dușmănoasă” la adresa României și a socialismului. Mai mult, oferă o imagine interesantă a modului în care funcționa Federația Comunităților Evreiești în anii '80 pe când era condusă de Moses Rosen, cu toată ambivalența lumii de atunci. Documentele arată că instituția comunitară evreiască era infiltrată cu numeroși informatori ai Securității, care au furnizat informații detaliate asupra activității lui Ancel în România. Informațiile din dosarul lui Ancel pot fi coroborate cu cele din masivul dosar de urmărire a lui Moses Rosen, pe care îl deținem, de asemenea, în copie.
5) Obiective	Obiectiv general: analizarea regimului comunist prin prisma poziției pe care a adoptat-o cu privire la holocaust. Obiective specifice: analizarea activității lui Jean Ancel prin prisma dosarului de Securitate.
6) Beneficiari	comunitatea științifică, publicul larg
7) Impact	Proiectul se va solda cu publicarea unui volum, compus dintr-o Prefață, un Studiu introductiv, dosarul reprodus integral (conține 153 de file) și un aparat critic
8) Perspective	Cercetarea se va finaliza în luna aprilie 2011.

- **Microcosmul propagandei : Facultatea de Filosofie din București sub zodia controlului ideologic, 1948–1965: criteriile de selecție a profesorilor, sistem de admitere, epurări și demascări. Studii și documente**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Cercetările care au vizat evoluția postbelică, sub imperiul ideologiei marxist-leniniste, a Facultății de Filosofie a Universității din București sunt puțin numeroase. Producțiile istoriografice de valoare – Gheorghe Vlăduțescu, <i>Filozofie și politică 1957–1962</i> , Editura Paideia, București, 2000, volum cu caracter analitic-memorialistic – oferă o imagine parțială. În general, după 1989, interesul istoricilor s-a îndreptat spre momentele represive – cu deosebire 1956–1958 – răstimp în care s-au produs arestări din rândurile studenților Facultății, sub acuzațiile de instigare și difuzare de manifeste cu caracter contrarevoluționar, precum și de „uneltire contra ordinii sociale”. Mai precis, istoricii au documentat cu precădere cazul a două

	<p>grupuri de studenți la Filosofie care au suferit arestări și condamnări în contextul creat de revoluția maghiară: Mihai Stere Derdena, Dumitru Constantin, Dan Onaca; și Dumitru Arvat, Remus Resiga, Ioan Zane (v. Ioana Boca, 1956 – <i>Un an de ruptură. România între internaționalismul proletar și stalinismul antisovietic</i>, București, Fundația Academia Civică, 2001; [eadem], <i>Mișcările studențești din 1956</i>, în <i>Raport final</i>, ed. VI. Tismăneanu et al., CPADCR – Editura Humanitas, 2007, pp. 686–687). A mai suscitât interesul cercetătorilor și profilul unor profesori (Niculae Bellu, de exemplu – vezi Vasile Morar, coord., <i>Niculae Bellu. De la stânga politică la stânga culturală</i>, Editura Paideia, București, 2005), precum și supraviețuirea în anii 1950, la catedra de Logică, a profesorului Athanase Joja în condițiile în care fratele său, arhitectul Constantin Joja, era arestat, iar apoi s-a dovedit a fi un adept al mișcării spirituale <i>Rugul Aprins</i>, grup de intelectuali și clerici etichetat drept <i>subversiv</i> și pedepsit cu ani grei de închisoare. O evocare a schimbării de generație de la nivelul profesorilor Facultății, precum și o reconstituire foarte documentată a demascărilor din 1965 a realizat profesorul Vladimir Tismăneanu, într-un text ce demonstrează că ethosul totalitar supraviețuiește chiar și în timpul etapei „liberale” a comunismului românesc (sfârșitul epocii Dej și începutul erei Ceaușescu) – vezi Vladimir Tismăneanu, <i>Un puzzle cu Securitate, Partid și UTC</i>, în vol. <i>Refuzul de a uita. Articole și comentarii politice 2006–2007</i>, I-VI, Editura Curtea Veche, București, 2007).</p>
<p>3) Denumirea politicii</p>	<p>Într-un demers înrudit cu acesta din urmă și cu aportul documentelor de arhivă (cu precădere emantate de la Secția de Propagandă și Agitație / Direcția de Propagandă și Cultură a CC al PMR) vom încerca să surprindem mecanismele de selecție a cadrelor didactice și a studenților, în paralel cu eforturile de disciplinare politică a corpului profesoral și a studenților nesupuși. Proiectul își propune să urmărească efectele politicii de draconică discriminare social-politică a elevilor cu părinți indezirabili (burghezi, condamnați politic, chiaburi etc.), strategie educațională de esență jdanovistă codificată mai ales prin Directiva (secretă, nepublicată în <i>Buletinul Oficial</i>) <i>cu privire la îmbunătățirea compoziției de clasă a elevilor și studenților</i> din 1952. Aceste interdicții aplicate la nivelul admiterii au schimbat profilul studenților de la Filozofie, dar în același timp nu au anihilat cu totul potențialul contestatar.</p>
<p>4) Scop</p>	<p>Analizând raporturile între diverse <i>structuri instituționale</i> – Ministerul Învățământului / Ministerul Învățământului și Culturii, Secția de Propagandă și Agitație / Direcția de Propagandă și Cultură, Sectorul Școli / Sectorul Învățământ și Sănătate din cadrul CC al PMR/PCR, UTM/ UTC, MAI, organele de securitate – și între <i>personalități politice sau culturale</i> (Leonte Răutu, Florența Rusu, Vasile Dinu, Tamara Dobrin, Florian Dănilache, Pavel Țugui, Elvira Cincă, Miron Constantinescu, Ilie Murgulescu, Ștefan Bălan, Mihail Ralea, Jean Livescu, Leonte</p>

	<p>Tismăneanu, Constantin Nicuță, Tudor Bugnariu, Athanase Joja, Marcel Breazu, Henri Uschersohn, Iosif Cernea, Ludwig Grünberg, Ion Ianoși ș. a.), <i>vom analiza mecanismele de luare a deciziei în ceea ce privește Facultatea de Filosofie</i>. Deciziile importante vizau sistemul de admitere, promovările, repartitia absolvenților, schimbarea de generații la nivelul corpului profesoral, politica de exmatriculări și gratificații. Vom consulta, în arhiva Ministerul Educației și Cercetării, documentele fostei direcții a predării științelor sociale (condusă o perioadă de prof. Aurel Pop). Vom examina destinul primului manual românesc de socialism științific apărut în 1958, sub egida Catedrei de socialism științific din Facultatea de Filosofie a Universitatii „C.I. Parhon“, în colaborare cu alte catedre, retras din circulație în 1959. În final, vom surprinde culisele demascării din toamna anului 1965, care s-a soldat cu exmatricularea unui grup de studenți și a constituit un avertisment că guvernarea Ceaușescu nu renunță la elemente ale politicii de represiune de tip stalinist și la implicarea Securității în supravegherea lumii universitare.</p>
5) Obiective	<p>Obiectiv general: controlul ideologic exercitat de partidul comunist</p> <p>Obiective specifice: analizarea mecanismelor decizionale privind Facultatea de Filozofie, structurile instituționale, personalitățile politice sau culturale.</p>
6) Beneficiari	comunitatea științifică, publicul larg
7) Impact	<p>Cercetarea se va finaliza în luna iunie a anului 2012. Proiectul se va finaliza cu publicarea unei lucrări ample privind istoria Facultății de Filosofie din București în perioada 1945 – 1965. Studiul va fi însoțit de o anexă alcătuită din documente – informări, rapoarte, sinteze, note etc. – emise de Secția de Propagandă și Agitație, Direcția de Propagandă și Cultură, Secția de Știință și Cultură, Sectorul Școli, Sectorul Universitar și de Științe. Acestui corpus de documente îi va fi atașat un consistent aparat critic.</p>

- **Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor. Aparatul central (1948 – 1989). Vol. II**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Arhiva Direcției Generale a Penitenciarelor a fost consultată exhaustiv de către cercetătorii IICCR/IICCMER și fragmentar de către cei de la Fundația „Academia Civică”. Lucrările de profil apărute în ultimii 20 de ani folosesc cu predilecție documente din arhiva fostului Departament al Securității Statului, ceea ce la face lacunare prin apelul la tipul de sursă și incomplete. Abordarea sistemului concentraționar nu poate fi efectuată fără

	<p>apelul la sursa primară: arhiva Direcției Generale a Penitenciarelor. Avantajul prezentului dicționar constă în coroborarea amplă a tuturor tipurilor de surse la care s-a putut avea acces după 1989 (Arhivele Naționale ale României, Arhiva Guvernului României, Biblioteca Militară Națională, ACNSAS, OSA – RFE Budapesta, arhiva ANP și memorialistică). Singura lucrare care poate constitui un instrument de lucru în zona de cercetare menționată este Lexiconul Negru al Doinei Jela, dar această lucrare, deși extrem de utilă și valoroasă, nu utilizează decât surse secundare deschise de tipul memoriilor.</p>
3) Denumirea politicii	<p>Proiectul are un dublu rol. Pe de o parte face accesibile publicului larg dosarele de cadre ale ofițerilor și angajaților civili care au administrat spațiul concentraționar românesc. Pe de altă parte, constituie un valoros instrument de lucru pentru istorici și cercetători în condițiile în care fișele-tip din care este structurat dicționarul valorifică atât informațiile din dosarele de cadre, cât și memorialistică, presă, alte fonduri arhivistice, date inedite despre locurile de detenție ș.a.m.d., urmând recomandările Raportului Comisiei pentru Analiza Dictaturii Comuniste în România. Dicționarul ofițerilor de penitenciare constituie la rigoare mult mai mult decât un instrument de lucru: el poate fi valorificat inclusiv din perspectivă juridică, venind în întâmpinarea petenților care solicită date despre cei care au patronat sistemul concentraționar în calitate de „călăi”. Este un produs academic complementar „Dicționarului penitenciarelor din România comunistă (1945 – 1967)”.</p>
4) Scop	<p>Direcția Generală a Penitenciarelor a fost unitate militară distinctă în cadrul Ministerului de Interne (MAI/MI), alcătuită dintr-un aparat central și unități exterioare, care răspundea, printre altele, de deținuții condamnați pe motive politice. Proiectul urmărește să identifice ofițerii și angajații civili din aparatul central al Direcției Generale a Penitenciarelor din perioada 1948 – 1989. Personalul acestei structuri a coordonat de la centru regimul de detenție aplicat deținuților politici, selecționarea și promovarea cadrelor, organizarea și funcționarea locurilor de deținere și al unităților productive (Gospodării Agricole de Stat și Întreprinderi), dar și obținerea de venituri suplimentare la bugetul de stat provenite din munca „brațelor speciale”. La fel ca în cazul primului volum publicat în 2009, cercetătorii istoriei recente, elevii și cadrele din actualul sistem de pregătire profesională al Administrației Naționale a Penitenciarelor, dar și foștii deținuți sau publicul larg vor putea identifica (după anumite informații extrase din dosarele profesionale: numele, locul și data nașterii, parcursul profesional etc.) persoanele care au administrat aparatul central al sistemului carceral comunist. Volumul 2 va fi alcătuit din 100 – 150 de nume (nu cunoaștem numărul exact deoarece nu am finalizat documentarea).</p>
5) Obiective	<p>Obiectiv general: analiza instituțiilor regimului comunist Obiective specifice: analiza Direcției Generale a</p>

	Penitenciarelor
6) Beneficiari	comunitatea științifică, publicul larg
7) Impact	Estimăm că până la sfârșitul proiectului – 3 volume – vor fi identificate și utilizate circa 800-900 de nume de ofițeri și angajați civili care au administrat Aparatul central și unitățile exterioare ale DGP, din care dosare descoperite – circa 500 unități.
8) Perspective	Publicarea volumului este stabilită pentru anul 2011.

- **Direcția de cercetări penale a Securității. Studiu de caz: Gheorghe Enoiu**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	O contribuție importantă la cunoașterea rolului pe care Securitatea l-a avut în timpul regimului comunist îl au studiile publicate de istorici și cercetători ca Dennis Deletant, Florian Banu, Marius Oprea și Cristian Troncotă. În general, cercetarea în acest câmp istoriografic s-a realizat prin editarea unor ediții de documente și mai puțin prin redactarea unor lucrări de analiză și sinteză. De altfel, puținele lucrări analitice oferă o prezentare generală a cadrului de organizare și funcționare a Securității, neexistând, până în prezent, lucrări tematice care să analizeze organizarea și funcționarea unei structuri a Securității, ori biografii ale principalilor ofițeri de securitate.
3) Denumirea politicii	Deși activitatea Securității este în linii mari cunoscută, nu același lucru se poate afirma și despre structurile acestei instituții și personalul care a deservit-o. Activitatea Direcției de Anchete Penale a Securității este pomenită, în special, în lucrările memorialistice ale foștilor deținuți politici, publicate înainte și după 1989. Proiectul de față își propune să aducă o contribuție majoră la înțelegerea mecanismelor represive, a relației dintre partid și activitatea Direcției de Anchete Penale, dar și la analiza transformărilor instituționale ale acestei Direcții.
4) Scop	Obiectivul proiectului îl reprezintă reconstituirea istoriei instituționale a Direcției de Anchete Penale a Securității, pornind de la traseul profesional al lui Gheorghe Enoiu, șef al acestei Direcții între 1963-1967, dar și al altor ofițeri cu funcții de conducere (Mișu Dulgheru, Francisc Butyka). Direcția era unul din principalele instrumente de represiune politică utilizate de regimul comunist. Lucrarea va prezenta și analiza transformările instituționale ale Direcției de Anchete Penale, criteriile de recrutare a personalului, precum și relația dintre regimul politic și poliția politică în perioada 1948-1965.
5) Obiective	Obiectiv general: identificarea mecanismelor de represiune ale regimului comunist Obiective specifice: analizarea activității ofițerului de Securitate

	Gheorghe Enoiu
6) Beneficiari	comunitatea științifică, publicul larg
7) Impact	Cel mai important rezultat scontat al proiectului este o monografie a Direcției de Anchete Penale, pornind de la activitatea lui Gheorghe Enoiu ca studiu de caz. De asemenea, este preconizată realizarea unei baze de date cu ofițerii din cadrul Direcției de Anchete Penale a Securității, editarea unui volum cu documentele cele mai relevante despre organizarea și funcționarea acestei Direcții, precum și redactarea unui Dicționar al ofițerilor de securitate, după modelul Dicționarului comandanților de penitenciare. În cazul în care pe parcursul cercetării științifice apar dovezi privind fapte de natură penală ale lui Gheorghe Enoiu, Institutul poate sesiza instituțiile pentru declanșarea unei anchete penale împotriva acestuia.
8) Perspective	Proiectul se va finaliza în luna octombrie a anului 2011, urmând a se publica un volum.

• **Secția de cadre a PMR/PCR: Instrument de control politic și social**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	O lege anacronică și reticența deținătorilor de arhive de după 1989 au făcut ca, multă vreme, dosarele de cadre întocmite de Comitetul Central să rămână inaccesibile publicului. Volumele editate până astăzi au adus în atenția cercetătorilor foarte puține documente de partid și nu există o imagine de ansamblu asupra a ceea ce a însemnat Secția de Cadre, ca organism de verificare și control. În plus, dicționarele cu personalități din perioada 1945-1989 au fost întocmite pe baza altor surse (presă, memorialistică, documente din Arhivele Militare) decât dosarele de cadre. Informațiile apărute în volume de acest fel sunt deseori inexacte. Până în prezent, a fost publicat un singur volum de documente, sub tutela Arhivelor Naționale ale României, privind politica de cadre a PMR, și câteva lucrări care au făcut introducerea în istoria instituțională a Secției sau au realizat studii de caz, privind politica de cadre în Comitetele Județene Brașov și Iași. În actualul stadiu al cercetărilor, putem concluziona că studiile istorice au reușit să releve foarte puțin din modul de funcționare și transformările instituționale ale Secției de Cadre.
3) Denumirea politicii	Înființată după model sovietic și având corespondent în toate statele comuniste din Estul Europei, Secția de Cadre a Comitetului Central era reprezentată la nivel local, atât în Comitetele de Sectoare, în Comitetele Județene și Comitetele Regionale. Cercetarea membrilor de partid începea încă de la prima cerere de intrare în partid, când verificarea se făcea pe

	<p>baza unor instrucțiuni special întocmite, și când se deschidea, de fapt, oficial, dosarul de cadre. În toată perioada 1945-1989, Secția a funcționat ca <i>o veritabilă poliție politică în interiorul partidului</i>, verificând strict conformitatea trecutului, comportamentului public sau privat și a gândirii membrilor de partid cu ideologia și directivele PCR. Inspectorii sau instructorii Secției au întocmit milioane de dosare de cadre atât membrilor, cât și nemembrilor de partid. Cercetarea și verificarea membrilor de partid aveau ca scop întocmirea dosarului personal (dosarul de partid). Dosarele de cadre cuprindeau totalitatea actelor de evidență referitoare la membrul de partid (adeziunea, autobiografii, completare la autobiografii, autocritici, referate de cadre, referințe ale colegilor de muncă sau ale vecinilor, adrese între diferite organe de partid și de stat, procese-verbale de eliberare sau de preschimbare a carnetelor de partid, angajamentul solemn de partid, declarații, fișe personale, memorii, situații școlare, chestionare, note de relații, caracterizări, referate, acte oficiale precum liste de lucrări, diplome și alte documente, fișe de evidență personală, aprecieri anuale, hotărâri de numire, confirmare, eliberare, ș.a.). Documentele din dosarul de cadre erau realizate în urma anchetelor. Analiza acestor diverse categorii de documente istorice poate produce elemente esențiale pentru reconstituirea vieții și activității membrilor de partid. În cazul abaterilor considerate grave, ale liniei politice, moralei și disciplinei de partid, era sesizată Comisia Controlului de Partid, transformată în 1965 în Colegiul Central de Partid. Ancheta era secretă și se putea solda cu sancționarea sau excluderea din Partid a celor vizați, care erau astfel expuși anchetelor Securității și ale altor instituții de represiune.</p>
4) Scop	<p>Proiectul merge pe două direcții: pe de o parte, are în vedere întocmirea unor baze de date și instrumente de lucru conținând informații din dosarele de cadre și, pe de alta, urmărește analiza sistematică a informațiilor pentru a reconstitui istoria instituțională a Secției de Cadre și a stabili predicatori ai procesului de recrutare, selecție și promovare / excludere, patronat de PCR. Ca un corolar, scopul proiectului este de a stabili, printr-o cercetare interdisciplinară, profilul elitei comuniste. Prima direcție a proiectului presupune copierea sistematică a dosarelor de cadre. Acestea vor fi puse la dispoziția cercetătorilor și a publicului larg, pe baza unui protocol cu Arhivele Naționale, pe un suport electronic disponibil la sala de lectură a Institutului. De asemenea, informațiile din dosare vor fi utilizate pentru realizarea unui dicționar biografic cuprinzând prezentări narrative ale principalilor membri ai elitei regimului comunist. Istoria instituțională se va concentra asupra transformărilor administrative și politice, pornind de la actele, ordinele și regulamentele care au reglementat existența și funcționarea Secției, procedurile interne, criteriile de selecție și, înainte de toate, modul de luare a deciziilor privind</p>

	promovarea/sanționarea membrilor de partid. Reconstituirea activității Secției de Cadre are o miză extrem de mare, pentru că aceasta a jucat un rol important în derularea unor evenimente, decizii și acțiuni politice.
5) Obiective	Obiectiv general: analizarea instituțiilor regimului comunist Obiective specifice: analizarea secției de cadre
6) Beneficiari	comunitatea științifică, publicul larg
7) Impact	De-a lungul timpului, Secția a funcționat sub diferite imperative politice și administrative. În linii mari, se poate spune că există două mari perioade, în care politica de cadre a depins de filozofia constitutivă a partidului. În perioada lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, partidul se situa mai aproape de definiția leninistă a partidului de avangardă, exclusivist, compus prin respectarea strictă a criteriilor ideologice privind trecutul personal și al familiei, extracția socială și atitudinea politică. În perioada Nicolae Ceaușescu, formațiunea s-a transformat într-un partid de mase, inclusiv, astfel încât criteriile de primire în partid au fost relaxate, iar accentul în selecție a căzut pe loialitatea față de regim. Există cazuri de membri de partid, unii cu rang înalt, rămași nesancționați, deși aveau probleme la dosar – foști legionari, oficiali ai regimului Antonescu sau membri ai partidelor democratice, de exemplu. Este de văzut în ce măsură aceste elemente problematice de la dosar au fost folosite pentru a-i șantaja și folosi pe cei în cauză. Proiectul își propune să observe criteriile de selecție și promovare a membrilor în organele de partid și instituțiile statului comunist, precum și relevanța dosarelor de cadre. De asemenea, proiectul va răspunde va urmări modul de verificare a cadrelor propuse pentru numire sau confirmare în nomenclatura CC. Un alt obiectiv al proiectului va fi analiza relației dintre Secția de Cadre și alte secții ale Comitetului Central, respectiv Organizatorică și Propagandă în realizarea de rapoarte, propuneri de cadre, materiale privind diferite aspecte ale vieții de partid. Secția de Cadre a fost unicul organism din cadrul CC care aproba atribuirea burselor de studiu și de doctorat în străinătate, de aceea vom insista și pe acest subiect.
8) Perspective	Acest proiect va avea ca rezultate concrete trei instrumente de lucru: Un volum-sinteză privind Secția de Cadre, insistând pe controlul social și istoria instituțională. De asemenea, volumul va avea ca anexe un micro dicționar de termeni despre dosarul de cadre și structurile de partid. Al doilea instrument de lucru este un dicționar cu biografii realizate în urma studierii dosarelor de cadre. Al treilea instrumente de lucru este un CD cu documente preluate din arhiva CC (documente standard care apar într-un dosar de cadre, dar și ordine, regulamente interne ale Secției etc.). Cercetarea se va finaliza în luna decembrie a anului 2011.

• **„Viața de apoi” a Gărzii de Fier: spre o istorie a presei legionare din exil (anii 1950 - 1980)**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Extinderea cronologică a cercetării nu va limita oferirea unei priviri retrospective dar și de perspectivă asupra istoriei Gărzii de Fier. Astfel, se va putea evalua modul în care istoria mișcării din anii '30 - '40 este reinterpretată pentru a justifica proiectul ei ca o alternativă politică validă, și, de asemenea, pentru a servi ca o sursă de legitimitate pentru divizările și disensiunile puternice care au apărut între legionari în timp ce aceștia s-au aflat în exil. O analiză de perspectivă în raport cu reperele cronologice fixate va permite, de asemenea, formularea unor concluzii privitor la modul în care teme prezente în presa legionară din exil au fost reciclate și difuzate în perioada post-1989 în discursul public românesc, în special în anii '90, atunci când eforturile de reabilitare a mișcării, sub stindardul "recuperării adevărului istoric", au cunoscut o amploare însemnată.
3) Denumirea politicii	Istoria Gărzii de Fier, mișcarea fascistă cea mai importantă din România interbelică, a fost un subiect privilegiat în istoriografia românească a ultimelor două decenii, ca urmare a democratizării domeniului studiilor istorice care s-a produs după revoluția din 1989. Cu toate acestea, contribuțiile la studiul acestei mișcări s-au concentrat aproape exclusiv pe perioada interbelică, atunci când Garda de Fier a atins apogeul său politic, în timp ce istoria sa de după 1945 a fost studiată doar prin prisma relației cu regimul comunist și a experiențelor carcerale ale foștilor săi membri.
4) Scop	Acest proiect are ca scop schimbarea unghiului de abordare a subiectului de cercetare prin concentrarea pe modul în care membrii și simpatizanții legionari s-au regrupat în exil după preluarea de către comuniști a puterii în România, și modul în care și-au menținut activismul lor politic printr-o rețea de asociații dispersate geografic și, în special, prin diferite ziare, reviste, publicații și cărți. Proiectul actual se va apleca asupra diverselor teme care au fost prezente în presa exilului legionar, cu scopul de a cartografia principalele probleme aflate dezbateri. Experiența mea de cercetare anterioară referitoare la istoria Gărzii de Fier și a publicațiilor sale editate în anii 1930 îmi va permite să înțeleg mai bine dinamica grupurilor care au format exilul legionar și să urmăresc eventuale continuități de discurs și, de asemenea, să identific și să contextualizez animozitățile existente între grupuri. Astfel, cercetarea își propune să analizeze în ce măsură temele preferate ale Gărzii de Fier identificate în discursul public interbelic, (cum ar fi ultranaționalismul, xenofobia, antisemitismul, anticomunismul, ideea "omul nou", retorica antidemocratică) erau încă prezente

	<p>în presa legionară din exil. Un alt obiectiv ar fi scoaterea în evidență a relației dintre grupurile și publicațiile legionare și alte asociații care au fost active în exilul românesc. Astfel, proiectul va contribui la o înțelegere mai profundă a liniilor despărțitoare care au marcat exilului românesc în general, dar în special numeroasele facțiuni legionare. Printre alte obiective ale actualului proiect de cercetare se numără și analiza relația complexe dintre exilul legionar și autoritățile comuniste, așa cum reiese din publicațiile legionare. Această relație a variat de la a fi predominant și ostentativ ostilă, la a fi, uneori, una de complicitate cu regimul comunist român, mai ales din cauza acțiunilor desfășurate de Securitate care vizau exilul legionar.</p>
5) Obiective	<p>Obiectiv general: analiza mișcării legionare din România Obiective specifice: analiza Gărzii de Fier după preluarea puterii de regimul comunist</p>
6) Beneficiari	comunitatea științifică, publicul larg
7) Impact	Rezultatele proiectului pot lua forma unor capitole de carte sau articole ce urmează să apară în publicații <i>peer-reviewed</i> , recunoscute academic, dar pot constitui și nucleul unui volum. Pe termen mai lung, proiectul se poate extinde până la nivelul unei monografii a exilului legionar.
8) Perspective	Continuarea cercetării.

- **The German and Jewish Minority from Transylvania in the Immediate Postwar Years. (Hi)stories and Reconciling Memories - iulie - septembrie 2010**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	<p>Potrivit articolului 3 al Decretului Lege nr. 187 din 23 martie 1945, „trec asupra Statului (...) pământurile și proprietățile agrare de orice fel aparținând cetățenilor germani și cetățenilor români de naționalitate (origine etnică) germană, care au colaborat cu Germania hitleristă”. Aplicarea acestui Decret Lege a însemnat exproprierea tuturor caselor, a pământurilor și a utilajelor agricole aparținând locuitorilor de etnie germană din satele șvăbești din Banat, precum și din cele săsești din Transilvania. Comunitatea evreiască fusese și ea afectată de procesul de “românizare” (variantea românească a politicilor naziste de “arianizare” a proprietăților), iar legislația postbelică referitoare la restituirea bunurilor “românizate” sau confiscate de la familiile deportate nu a fost întotdeauna aplicată.</p>
3) Denumirea politicii	În mai multe cazuri exproprierea germanilor însoțită de colonizarea de etnici români pe terenurile confiscate de la germani a dus la apariția unui conflict etnic între cele două grupuri.

4) Scop	Acest proiect de cercetare își propune să stabilească condițiile în care aceste conflicte s-au născut, au devenit manifeste și explicite, și mai ales modul în care cele două comunități lingvistice, germană și română, văd acum acest conflict. Mai mult, deoarece pământul confiscat de la germani și redistribuit românilor prin reforma agrară din 1946 are, în fapt, (cel puțin) doi proprietari – germanul dinaintea de 1945-46, și colonistul român de după – problema reconstituirii proprietății aduce o nouă dimensiune acestui conflict. Deoarece până în 1990 acest subiect era tabu, atât în istoriografia română, cât și în sfera publică, evoluțiile post-socialiste oferă prilejul unei analize în care ambii participanți la conflict să aibă șansa de a expune propria versiune, astfel încât diversele interpretări să fie integrate într-un proces de re-conciliere a memoriei locale.
5) Obiective	Obiectiv general: analizarea politicii de expropriere Obiective specifice: analizarea conflictului etnic între români și germani
6) Beneficiari	comunitatea științifică, publicul larg
7) Impact	Studiul de caz ales este un orașel în care populația germană este încă semnificativă, circa 300 de persoane: Sântana, județul Arad. Proiectul implică în egală măsură cercetare în arhivele statului (din Arad și Cluj) și muncă de teren în Sântana (interviuri cu șvabi și 'coloniști', cercetare în arhive private, observație participantă la festivitățile anuale organizate de asociația sătenilor actualmente emigrați în Germania).
8) Perspective	Continuarea cercetării și în anul 2011.

7. PUBLICAȚII

- ***Avortul ca decizie politică în România comunistă, 1966-1989. O perspectivă comparativă*, Corina Doboș(coord.), Luciana Jinga, Florin S. Soare, Polirom, 2010**

Volumul *Politica pronatalistă a regimului Ceaușescu. O perspectivă comparativă* urmărește să pună în evidență tipul de politică pronatalistă practică de regimul ceușist. În acest volum vor fi prezentate în perspectivă comparativă politicile pronataliste puse în practică în România (Florin S. Soare și Corina Doboș), Bulgaria, Cehoslovacia, R.D.G., Iugoslavia, Polonia, Ungaria (Corina Doboș), precum și în Franța (Luciana M. Jinga) în perioada postbelică. În acest scop va fi urmărită relația existentă între legislația privind accesul la avort, promovarea contracepției moderne și a legislația socială de susținere a natalității în țările respective. Cercetarea de față va contribui la studiile dedicate legiferării avortului în România ceușistă printr-o prezentare unitară, detaliată și comparativă a politicii nataliste ceușiste. Abordarea comparativă a acestui subiect este cu atât mai necesară dată fiind lipsa unei întreprinderi similare în literatura de specialitate de limbă română. Prezentarea integrată a legiferării întreruperii de sarcină în cadrul mai larg al politicii nataliste din care ea face parte va contribui la istoricizarea acestei evoluții. Profitând și de conceptualizările dezvoltate în literatura internațională, studiul de față va prezenta unitar politica natalistă ceușistă și o va contextualiza pe două niveluri. În primul rând, o va situa la nivel internațional, raportând-o la politicile pronataliste din alte șase țări ale Europei de Est și din Franța în perioada postbelică. În al doilea rând, politica pronatalistă ceușistă va fi integrată în dinamica guvernării comuniste din România între 1966 și 1989. Pe acest plan, contextualizarea urmărește să evidențieze legătura dintre modalitatea în care politica natalistă românească a fost formulată și conținuturile ei specifice, pe de o parte, și cu funcționarea regimului ceușist, pe de alta.

- ***Politics of Memory in postcommunist Europe. Annals of the Romanian and East European Communism*, new series, vol. 1/2010**

History of Communism in Europe (HCE) presents itself as a journal open to all academic inquiries, which are sensitive to the moral sobriety, conceptual complexity, and methodological sophistication required by any sustained research on totalitarianism. The scholarly investigations of the 20th century must remain an interdisciplinary enterprise, in which raw data and refined concepts help us understand the subtle dynamics of any given phenomenon. History is polyphonic and so the writing of it must be. It is never easy to pinpoint the causal relationship between distinct events, or the agency of different ideas. Historians talk about chronologies, philosophers study the ideological mutations of the Communist doctrinal monism, sociologists and anthropologists look at everyday life (such as the interaction between majority and minority groups). Some are interested in overarching narratives, while others enrich our knowledge of the past with case-studies. The study of Communism calls for a subtle

“fusion of horizons”: on the one hand, there is the interpreter, with his or her subjective background, prejudices, and intellectual proclivities. On the other hand, a whole historical age looms at large over the object found under scholarly scrutiny.

- **Religiile politice, Eric Voegelin, Humanitas, 2010**

„Originală, profundă, merită să dăinuie, opera lui Eric Voegelin stă mărturie pentru efortul de a afla resursele ultime ale diverselor forme de misticism politic. Alături de Raymond Aron, Voegelin a demistificat religiile politice moderne, calificându-le drept încercări de a imanentiza eshatonul, deci de a șterge distincția dintre ceea ce ține de regatul imanent și ceea ce definește imperiul transcendent.

Oricine vrea să înțeleagă gramatica ezoterică a comunismului și pe cea a fascismului și substratul lor gnostic trebuie să citească lucrările lui Voegelin.“ (Vladimir TISMĂNEANU) „Există epoci care interpelează stabilitatea conceptelor filozofice și filozofi care depășesc percepția comună despre istorie și timp. Eric Voegelin face parte din ultima categorie de gânditori, profund marcați de hecatombe secolului XX. Căutând să înțeleagă fascinația populară pentru extremism, el se îndreaptă spre rădăcinile nevăzute ale ororilor naziste și comuniste. Făcând pentru prima oară cunoștință cu publicul român, *Religiile politice* de Eric Voegelin arată echilibrele fragile ale modernității europene. Pentru a neutraliza patologiile utopiei totalitare, e nevoie ca simțul etic al indignării și precizia analizei conceptuale să întâlnească o sensibilitate teologică. Opunând lumina spirituală oricărei bezne colectiviste, Eric Voegelin ne vorbește ca martor curajos, erudit comentator și îndrăzneată călăuză.“ (Mihail NEAMȚU)

- **Reeducarea în România comunistă (1948-1955). Târgsor, Gherla, volumul II, Mircea Stănescu Polirom, 2010**

Cele trei volume ale seriei Reeducarea în România comunistă oferă o istorie completă a reeducării de tip Pitești, de la primele tentative — închisorile Aiud și Suceava — până la stoparea ei oficială. Căutările în arhive și discuțiile cu foști deținuți au dat naștere acestei lucrări al cărei scop este, conform autorului, „să redevină istoria încercărilor regimului comunist din România de a restructura (reeduca) deținuții politici, adică de a-i transforma din dușmani (reali sau presupuși) în aderenți (reali) ai doctrinei și practicii comuniste”. Volumul al doilea prezintă cazurile de reeducare de la Târgșorul Nou (1948-1950), închisoarea destinată foștilor elevi, și din penitenciarul de la Gherla (1950-1955), unde au fost aduși deținuți și cadre de la Pitești. Tehnicile de „demascare”, bătăile și tortura au provocat infirmitatea și moartea unui număr foarte mare dintre victimele acestui experiment descris de autorii lui ca „pedagogic”.

- **Societatea necivilă. Anul 1989: implozia structurilor comuniste, Stephen Kotkin, Curtea Veche, 2010**

În acest volum Stephen Kotkin, profesor de studii ruse și relații internaționale la Universitatea Princeton, consideră că ceea ce s-a întâmplat în 1989 nu a fost o explozie, în maniera celei de la Budapesta din 1956, ci o implozie. Beneficiind de colaborarea lui Jan T. Gross pentru capitolul despre Polonia, Kotkin respinge paradigma societății civile în interpretarea pe care o dă colapsului comunismului, subliniind că mișcările civice, organizațiile de tip *grassroots* și societățile informale existau într-o formă embrionică și nu exercitau o influență semnificativă în marea majoritate a țărilor din Europa Centrală și de Est. Kotkin admite însă că, pentru cazul polonez, sindicatul liber și autogovernat „Solidaritatea” a reprezentat o alternativă la hegemonia partidului-stat, dar găsește puține cazuri asemănătoare în Ungaria, Cehoslovacia și Germania. În ceea ce privește țările din Balcani, acestea constituie exact opusul cazului Poloniei. Stephen Kotkin ne prezintă „o interpretare din punctul de vedere al economiei politice mondiale și al clasei politice falimentare într-un sistem care a fost, în mare parte, lipsit de mecanisme autocorective”.

- **Pitești. Cronica unei sinucideri asistate, Alin Mureșan, Polirom, 2010**

„Fenomenul Pitești”, una dintre cele mai inumane acțiuni represive din istoria modernității, este reconstituit pas cu pas, de la începuturile sale lipsite de violență (în închisorile Suceava și Târgșor) până la dezvoltarea tuturor mecanismelor ei și utilizarea torturilor fără limite la Pitești, Gherla, Târgu Ocna și Canalul Dunăre - Marea Neagră. Evenimentele sunt urmărite cronologic, în capitole distincte dedicate fiecărui penitenciar, și sunt relatate pe baza surselor documentare, a volumelor de memorialistică și a mărturiilor supraviețuitorilor. Cele trei procese regizate de regimul comunist în legătură cu „fenomenul Pitești” sunt și ele povestite pe baza documentelor de arhivă, iar biografiile principalelor personaje implicate în „reeducare” sunt prezentate în două secțiuni speciale ale cărții, dedicate victimelor, respectiv ofițerilor din Securitate și din Ministerul de Interne. Volumul oferă în final un capitol în care sunt inventariate metodele de tortură folosite și unele dintre cele mai dure momente din desfășurarea evenimentelor, precum și câteva considerații generale asupra scopurilor acțiunii, rolul lui Eugen Țurcanu și a primei echipe de agresori, inventatorilor sistemului și a metodelor de tortură.

- **Învățămintele istoriei. Articole, discursuri și interviuri din presa exilului, Grigore Gafencu, Curtea Veche, 2010**

În anii de după 1945, Grigore Gafencu întruchipează, cu elocvență și echilibru, valorile pe care exilul democratic românesc s-a întemeiat. Patriotismul lipsit de ostentație, moderația, luciditatea și viziunea politică de lungă durată sunt parte a moștenirii pe care biografia lui Grigore Gafencu o lasă celor de astăzi. Întoarcerea către Gafencu este întoarcerea către sursele unui viitor european și democratic al României. (Ioan Stanomir)

- **Cristian Vasile, *Literatura și artele în România comunistă 1948-1953*, Humanitas, 2010**

„Grație unei temeinice documentări, Cristian Vasile a reușit să îmbine cât se poate de potrivit o varietate de surse istorice: documente ale Agitpropului, memorialistică, mărturii de istorie orală, izvoare diplomatice etc. Nu mă îndoiesc că va continua să aprofundeze cu competență politicile culturale comuniste din timpul lui Gh. Gheorghiu-Dej și Nicolae Ceaușescu. De ce scrie un istoric despre dramaturgie, beletristică, arte plastice? Pe terenul cercetării academice este loc pentru toată comunitatea istoriografică, politologică, pentru istoricii literari și de artă. Documentul de arhivă poate și chiar trebuie să fie privit din mai multe unghiuri, perspective etc. Arhivele sunt acum deschise. Aș îndrăzni să spun că și datorită Comisiei pe care am avut onoarea să o conduc în 2006...” (Vladimir Tismăneanu)

- ***Cazul Nichita Dumitru, Doina Jela, Curtea Veche, 2010***

Încercare de reconstituire a unui proces comunist 29 august – 1 septembrie 1952. Ediția a II-a revizuită și adăugită „...Nu știți cât m-a bucurat scrisoarea dvs. E destul de rar ca un scriitor să semene cu ceea ce crezi despre el citindu-i cartea. Dvs. semănați. Deoarece, și e singurul punct asupra căruia nu sunt de acord cu dvs., nu sunteți o ziaristă (oricât de talentată ar fi aceasta), ci un adevărat scriitor. N-ați văzut cum v-a ieșit cartea? Ca un roman. Tehnicile foarte moderne (dacă vă face plăcere, le numim și postmoderne, tot a devenit conceptul un fel de sac atotcuprinzător): notele în text, intervenția auctorială, dezvăluirea progresivă a personajelor (în etape și cu suspans), totul aparține epicului de cea mai bună speță. Doar că armele ficționale sunt de data aceasta puse în slujba adevărului istoric și a adevărului pur și simplu. (...) Dvs. îl închipuiți și dibuiți pe «Acarul (dvs.) Păun» exact ca pe un personaj de roman, fără a sacrifica nici ceea ce s-a petrecut cu adevărat, dimpotrivă, reclădiți această teribilă realitate pe scheletul arhivelor, interogându-i sensurile și reconstituind-o în cotidianul fricii, delațiunii, demisiilor. Adică, spre deosebire de ceilalți scriitori, nu vă e frică să vă apropiați de bogăția epică a groaznicelor evenimente din a doua jumătate a veacului, nici să constatați mutațiile psihologice și sociale produse de presiunea totalitară. Iată de ce demersul dvs. mi se pare exemplar. (...)”. Monica Lovinescu (din scrisoarea adresată autoarei, 10 martie 1996).

- ***Jurnal esențial*, Monica Lovinescu, Humanitas, 2010**

Se întâmplă uneori să nu recitești o operă clasică decât atunci când apare într-o nouă traducere și să constăți, din nou, cât de importantă e cartea pe care o uitaseși în raft, și ce bucurie este s-o reiei. Această „nouă traducere” este, în cazul de față, concentrarea celor șase jurnale ale Monicăi Lovinescu într-unul singur. Impresia la a doua lectură este chiar mai puternică decât la prima, pentru că aceea era ruptă, separată, de la un volum la altul, de intervale lungi de timp, pe când aceasta este adunată și ferită de redundanțe. (Ioana Pârvulescu)

- **Prezentul trecutului recent - Lustrație și decomunizare în postcomunism, Lavinia Stan (coord.), Curtea Veche, 2010**

Confruntarea cu cele mai dureroase episoade istorice nu este ușoară pentru nicio societate. Acest proces a fost deosebit de dificil în fostele țări comuniste, care în majoritatea lor nu au reușit să-i tragă la răspundere pe cei vinovați de crimele atroce comise în perioada comunistă. În unele state, în special în Rusia, Belarus și republicile Asiei Centrale, demnitarii care au inițiat represiunea disidenților în perioada sovietică sunt din nou în poziții înalte. Și în Europa Centrală și de Sud - Est, eforturile de a repara crimele comise de regimurile comuniste au avut, de cele mai multe ori, serioase curențe. Multiplele obstacole cu care s-a confruntat procesul de asumare justă și completă a trecutului comunist sunt minuțios analizate în această valoroasă culegere de eseuri scrise de specialiști de marcă. Lavinia Stan, coordonatorul și autorul principal al acestui volum, a reunit un grup strălucit de colaboratori. Este o lucrare amplă, exhaustivă și cu adevărat comparativă. Ea constituie cea mai amănunțită și mai riguroasă analiză teoretică de care dispunem în acest moment pe marginea unui subiect atât de important.

- **De pe băncile școlii în închisorile comuniste, Lăcrămioara Stoenescu, Curtea Veche, 2010**

Atunci când mai sunt unii care vorbesc despre pasivitatea românilor în anii dictaturii comuniste, este bine să știm că nu toată lumea a plecat capul, că au existat atâtea forme de rezistență care au creat adevărate coșmaruri pentru un regim detestat, pe drept cuvânt considerat ca antipatriotic, antidemocratic și inuman. Un regim al terorii și al minciunii. Cartea Lăcrămioarei Stoenescu este deopotrivă o recuperare a memoriei și un act de justiție morală pentru acei tineri care, sperând cu disperare, au sfidat domnia Răului. Când totul părea pierdut, ei s-au obstinat să nu capituleze. Au plătit cu ani grei de temniță, cu persecuții oribile pentru curajul verticalității. Ar fi necesar ca această carte, onestă, profundă, pasionantă și tulburătoare, să fie citită de cât mai mulți tineri, elevi și studenți, ca un argument pentru demnitate și un antidot împotriva lașității, cinismului și conformismului servil.

- **Experiențe carcerale în România comunistă IV, Cosmin Budeancă (coord.), Polirom, 2010**

Al patrulea volum al seriei Experiențe carcerale în România comunistă cuprinde 26 de interviuri cu foști deținuți din județele Alba, Botoșani, Caraș-Severin, Harghita, Ialomița, Olt, Suceava și Teleorman. Selecția acestora reflectă diversitatea în ceea ce privește etnia, studiile și apartenența politică înainte de arestare, iar mărturiile lor oferă o imagine elocventă a sistemului agresiv din zonele respective. De la mină la canal, de la evadări la execuții, de la metodele standard de „anchetă” la reeducare, de la spectacolul proceselor la rezistența armată din munți, de la înfometare la azeziuni silite, interviurile reflectă mecanismele sistemului penitenciar comunist, precum și formele de rezistență și protest față de abuzurile statului comunist.

- **13–15 iunie 1990. Realitatea unei puteri neocomuniste, Anne Planche, Ariadna Combes, Mihnea Berindei, Humanitas, 2010**

“Cei cincisprezece ani scurși de la mineriada din iunie 1990 nu au adus decât puține elemente noi, dezvăluite de presă în primele luni ale anului 2005, cu ocazia redeschiderii dosarului de către justiție. Reținem astfel confirmarea implicării Guvernului și a conducerii FSN în mobilizarea detașamentelor muncitorești pe 13 iunie sau a utilizării munițiilor de război de către unități ale armatei în noaptea de 13-14 iunie. Pentru moment, justiția pare în sfârșit să se intereseze cu seriozitate de stabilirea responsabilităților pentru traumatismul provocat societății românești de mineriada din 1990. Sunt deja puse sub învinuire 34 de persoane, în frunte cu fostul președinte Ion Iliescu. Dar, în așteptarea verdictului eventual al justiției și al celui ineluctabil al istoriei, cartea de față poate încă contribui la o salutară aducere-aminte.” Mihnea Berindei

8. COLABORAREA CU ORGANE DE CERCETARE PENALĂ ÎN ACȚIUNI DE INVESTIGAȚIE SPECIFICĂ

- **Cazul Gheorghe Enoiu**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	IICCMER a identificat documente și probe concludente împotriva unui responsabil al regimului comunist care a fost implicat în acte de represiune pe motive politice.
3) Denumirea politicii	Demersul IICCMER constă în completarea materialului probatoriu la sesizarea penală depusă, la 9 august 2007, de Institut, la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație de Justiție – Secția Parchetelor Militare, împotriva lui Gheorghe Enoiu, fost director al Direcției de anchete penale între anii 1963-1967, în prezent pensionar.
4) Scop	În cursul lunii septembrie 2010, IICCMER a transmis la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație de Justiție – Secția de urmărire penală și criminalistică o adresă cu noi informații, probate documentar, despre activitatea abuzivă a lui Gheorghe Enoiu ca anchetator de securitate și director al Direcției de anchete penale. În adresă au fost evidențiate, în baza propriilor mărturisiri, actele de tortură și tratamentele inumane ale fostului colonel de Securitate, menționate în sesizarea din 7 august 2007 sau în literatura memorialistică a deținuților politici din perioada comunistă. Odată cu adresa Institutului a fost transmis la Parchet și dosarul profesional al colonelului de securitate și director al Direcției de anchete penale Gheorghe Enoiu.
5) Obiective	Obiectiv general: stabilirea unui precedent. Obiective specifice: deschiderea unei anchete penale împotriva lui Gheorghe Enoiu.
6) Beneficiari	fostele victime ale regimului comunist, inclusiv moștenitorii acestora și publicul larg
7) Impact	Consolidarea statului de drept în România și demararea anchetei penale în cazul evocat mai sus.
8) Perspective	Deschiderea unor noi anchete împotriva responsabililor comuniști vinovați de acte de represiune.

9. PROIECTE LEGISLATIVE

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	<ul style="list-style-type: none">• Proiect de lege privind pensiile unor responsabili ai regimului comunist implicați în acte de represiune pe motive politice <p>Proiectul urmărește reținerea unui procent de 15% din cuantumului pensiei ofițerilor, subofițerilor și angajaților civili ai Securității, Ministerului de Interne și Direcției Generale a Penitenciarelor condamnați irevocabil de instanțele judecătorești pentru abuzurile comise, în perioada 1945-1989, împotriva drepturilor și libertăților fundamentale ale unor persoane. De asemenea, se recomandă reținerea unui procent de 15 % din cuantumul pensiei magistraților implicați în instrumentarea proceselor în care s-a pronunțat o condamnare cu caracter politic, în conformitate cu prevederile art. 1 din Legea 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945- 22 decembrie 1989. Reținerea unui procent de 10 % din cuantumul pensiei angajaților cu statut militar și civil din instituții implicate în acte de represiune pe motive politice, din perioada 1945-1989, care au fost declarați lucrători ai Securității, potrivit reglementărilor legale cu privire la accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității. Impactul legii va fi exclusiv asupra persoanelor vizate de prevederile acestui proiect, respectiv responsabilii regimului comunist (ofițeri, subofițeri și angajați civili ai Securității, Ministerului de Interne și Direcției Generale a Penitenciarelor, în perioada 1945-1989, magistrați) precum și victimele acestora.</p> <ul style="list-style-type: none">• Proiect de lege privind completarea Legii nr. 379/2003 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război <p>Are la bază introducerea unui amendament la articolul 3, care să asimileze și mormintele persoanelor victime ale represiunii comuniste.</p> <ul style="list-style-type: none">• Proiect de lege privind completarea Codului penal <p>Se axează pe introducerea unor prevederi referitoare la imprescriptibilitatea, precum și definirea unor infracțiuni contra umanității.</p> <ul style="list-style-type: none">• Proiect de lege a recunoștinței față de persoanele care și-au jertfit viața sau au avut de suferit în urma revoltelor minerești anticomuniste de la Lupeni din august 1977 <p>Are la bază acordarea unor drepturi persoanelor care și-au</p>

	<p>jertfit viața sau au avut de suferit în urma revoltelor minerești anticomuniste de la Lupeni din august 1977.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Proiect de lege privind proclamarea zilei de 21 decembrie „ziua memoriei victimelor comunismului în România” și a zilei de 23 august „ziua comemorării victimelor fascismului și comunismului” <p>Proiectul urmărește ca ziua de 21 decembrie să fie declarată „ziua memoriei victimelor comunismului în România” și a zilei de 23 august „ziua comemorării victimelor fascismului și comunismului”, organizarea de manifestări, la nivelul autorităților locale, cu participarea mass-mediei, pentru comemorarea acestor evenimente.</p>
3) Denumirea politicii	Sprijin instituțional victimelor regimului comunist prin ameliorarea cadrului legislativ
4) Scop	Adoptarea unor legi menite să sprijine victimele regimului comunist
5) Obiective	<p>Obiectiv general: adoptarea legilor</p> <p>Obiective specifice: concretizarea unei legislații privind anchetarea și pedepsirea crimelor și abuzurilor regimului comunist</p>
6) Beneficiari	Victimele regimului comunist
7) Impact	<p>Aceste proiecte urmăresc să ofere sprijin instituțional victimelor abuzurilor și crimelor din perioada comunistă, precum și mecanisme legislative prin care ele sau rudele lor se pot adresa organelor abilitate. Considerând prejudiciul atât moral, cât și fizic la care victimele au fost supuse, proiectele propun completarea cadrului legislativ actual prin acordarea de reparații morale și materiale cuvenite, în conformitate cu recomandările internaționale. Prin aceste proiecte, institutul reușește să se apropie de nevoile imediate ale victimelor comunismului, acționând ca agent de legătură între acestea și instituțiile superioare (instanțe). Proiectele vizează ameliorarea cadrului legislativ, considerându-se că reglementările existente omit aspecte importante ce țin de investigarea și condamnarea crimelor și abuzurilor regimului comunist.</p>
8) Perspective	Propunerea unor noi legi.

10. ÎNCURAJAREA DIALOGULUI INTERETNIC ȘI VALORIFICAREA MOȘTENIRII MULTICULTURALE A ROMÂNIEI

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
2) Formularea problemei	Constituirea unei baze de date și organizarea de interviuri de istorie orală, ca și de expoziții pe această tematică.
3) Denumirea politicii	Încurajarea dialogului interetnic, în acord cu prevederile normative care guvernează activitatea institutului.
4) Scop	Dezvoltarea unei culturi a toleranței și explorarea potențialului cultural din zonele geografice analizate. (Transilvania)
5) Obiective	Obiectiv general: Încurajarea dialogului interetnic, în acord cu prevederile normative care guvernează activitatea institutului. Obiective specifice: organizarea de expoziții și constituirea de baze de date.
6) Beneficiari	Cetățenii României, în particular cercetătorii interesați de domeniu și membrii comunității minoritare analizate.
7) Impact	Dezvoltarea unei culturi democratice, întemeiată pe pluralism.
8) Perspective	Constituirea unui portal și editarea de volume.

11. SONDAJE DE OPINIE PRIVIND PERCEPȚIA ROMÂNILOR ASUPRA COMUNISMULUI

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc și CSOP
2) Formularea problemei	Cercetările ultimilor ani au arătat că percepțiile românilor asupra regimului comunist s-au schimbat, astfel încât se remarcă o atitudine mai degrabă pozitivă, decât negativă. În acest context, IICCMER a încercat să vadă modul în care românii se raportează la trecutul recent și a urmărilor acestuia asupra societății românești.
3) Denumirea politicii	Cercetare sociologică privind percepțiile populației din România cu privire la regimul comunist și a efectelor acestuia.
4) Scop	Sondaj IICCMER privind percepțiile actuale ale românilor asupra regimului comunist: septembrie 2010; Sondaj IICCMER/CSOP privind percepția asupra comunismului în România: decembrie 2010
5) Obiective	Obiectiv general: realizarea unor sondaje de opinie Obiective specifice: analizarea percepțiilor românilor asupra regimului comunist
6) Beneficiari	publicul larg
7) Impact	Rezultatele prezentului studiu confirmă datele obținute în cadrul cercetării anterioare, efectuate în luna august. Se poate concluziona că românii au în bună măsură o poziție ambivalentă față de perioada comunistă și ceea ce a însemnat aceasta: deși cei mai mulți dintre români cred că a existat o formă de represiune, că liderii regimului au beneficiat de privilegii, că victimele regimului comunist ar trebui să fie despăgubite, cei mai mulți dintre ei consideră că venirea la putere a regimului comunist a fost un lucru pozitiv, comunismul a reprezentat o idee bună, iar problema dosarelor și a lustrăției nu au sprijin majoritar. Sondajul arată că există tendințe de opinie publică care ar putea fi semnificative pentru felul în care instituțiile statului român își construiesc strategiile privind confruntarea cu trecutul dictatorial. În această ordine de idei, majoritatea opțiunilor exprimate au fost în favoarea unor proiecte precum Legea lustrăției, organizarea unui Muzeu Național al Dictaturii Comuniste din România, instituirea unei zile comemorative a victimelor regimului comunist, iar un procent semnificativ consideră importantă problema accesului la dosarele Securității. Totodată, din cercetarea sociologică reiese că, la nivelul populației, există tendința unei viziuni pozitive asupra perioadei comuniste. Această pozitivare sau viziune pozitivă se regăsește atât în evaluarea în sine a intervalului istoric, cât și mai ales comparativ cu perioada prezentă. Așadar, se poate afirma că este datorită atât a instituțiilor statului, cât și a mass-mediei din România să promoveze un tip de discurs complex, nuanțat și

	responsabil, care să reflecte și să analizeze dilemele, provocările și problemele presupuse de asumarea trecutului comunist.
8) Perspective	Realizarea unor noi sondaje

12. TRANSPARENȚĂ INSTITUȚIONALĂ

1) Instituția inițiatoare	Societatea Academică Română
2) Formularea problemei	Proiectul își propune să contribuie la creșterea transparenței achizițiilor publice prin monitorizarea a 300 de instituții publice. Acestea vor fi solicitate în baza legii 544/2001 să ofere informații cu privire la achizițiile publice precum și copia completă a unui dosar de achiziții.
3) Denumirea politicii	Evaluarea a fost întocmită de echipa <i>Alianței pentru o Românie Curată</i> , în urma monitorizării răspunsurilor pe care agențiile și companiile statului le-au furnizat cu privire la achizițiile realizate în anul 2010; rapoartele de activitate din ultimii ani; lista contractelor de consultanță juridică și a contractelor de publicitate, valoarea fiecărui contract, lista persoanelor și companiilor beneficiare de astfel de contracte; veniturile nete ale angajaților în perioada mai-august 2010; numărul persoanelor angajate după 1 ianuarie 2010 și lista posturilor pe care au fost încadrate; numărul persoanelor concediate după 1 ianuarie 2010 și lista posturilor desființate sau rămase neocupate.
4) Scop	Topul realizat de <i>Alianța pentru o Românie Curată</i> are drept scop promovarea transparenței instituțiilor publice și îmbunătățirea comunicării dintre instituțiile statului și populație.
5) Obiective	Obiectiv general: promovarea transparenței în instituțiile publice din România ca urmare a recomandărilor făcute de Comisia Europeană. Obiective specifice: Proiectul va contribui la îmbunătățirea transparenței instituțiilor privind achizițiile publice.
6) Beneficiari	comunitatea științifică, publicul larg
7) Impact	IICCMER a obținut punctajul maxim de 5 stele la capitolul transparență a instituțiilor publice, în topul realizat în 2010 de către Societatea Academică Română.
8) Perspective	Stabilirea unei comunicări transparente cu publicul.

13. PARTENERIATE

- **Parteneriatul dintre Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICCMER) și Fundația Konrad Adenauer**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc și Fundația Konrad Adenauer
2) Formularea problemei	În ultimii, Fundația Konrad Adenauer s-a implicat activ în sprijinirea proiectelor derulate de IICCMER, acestea materializându-se prin publicații, inițiative educaționale, expoziții, conferințe, etc.
3) Denumirea politicii	Parteneriat
4) Scop	Parteneriatul are ca scop fundamentarea colaborării dintre cele două instituții.
5) Obiective	Obiectiv general: semnarea unui parteneriat Obiective specifice: fundamentarea colaborării dintre IICCMER și KAS
6) Beneficiari	IICCMER
7) Impact	La data de 16 iunie 2010, a avut loc semnarea Parteneriatului dintre Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICCMER) și Fundația Konrad Adenauer. Evenimentul a fost deschis de dr. Holger Dix, director al reprezentanței KAS pentru România și Republica Moldova, dl. Vladimir Tismăneanu, președinte al Consiliului științific al IICCMER și profesor la University of Maryland, și dl. Ioan Stanomir, președinte executiv al IICCMER, profesor la Facultatea de Științe Politice a Universității din București.
8) Perspective	Continuarea colaborării și în următorii ani.

- **Parteneriatul dintre Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICCMER) și Fundația Corneliu Coposu**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc și Fundația Corneliu Coposu
2) Formularea problemei	Prin Hotărârea de Guvern adoptată în ședința din 6.06.2007, fosta închisoare de la Râmnicu Sărat (<i>imobil monument istoric, cod BZ II m B 02462</i>) a fost trecută în administrarea IICCMER, care urmează să o organizeze ca Muzeu Memorial. Închisoarea de la Râmnicu Sărat a fost dată în folosință la sfârșitul secolului XIX și a funcționat până în anul 1963. Până în 1948 închisoarea a fost de drept comun, fiind destinată deținuților condamnați la

	pedepse de maxim 2 ani închisoare corecțională. Începând cu anul 1947 la Râmnicu Sărat au fost închiși ca deținuți politici țărani originari din zona Buzăului care nu și-au plătit cotele obligatorii sau cei care se opuneau colectivizării, membrii partidelor istorice (PNȚ și PNL) din împrejurimile Râmnicului Sărat și a Buzăului, iar din 1957 liderii Partidului Național Țărănesc Ion Mihalache, Corneliu Coposu, Ilie Lazăr, Ion Diaconescu, Victor Rădulescu Pogoneanu, precum și foștii miniștri Ion Petrovici și Petre Tomescu. În perioada în care a funcționat ca închisoare politică (1948-1963) caracteristicile regimului de detenție de la Râmnicu Sărat au fost izolarea, înfometarea și bătaia deținuților politici de către gardienii și comandantul penitenciarului, Alexandru Vișinescu. Închisoarea a fost desființată în aprilie 1963, la o lună după moartea lui Ion Mihalache.
3) Denumirea politicii	Discuțiile purtate au avut în vedere o mai strânsă colaborare în direcția unei pedagogii a memoriei care să prezinte tinerelor generații experiența totalitară din secolul XX. IICCMER și-a asumat prin acest parteneriat recuperarea pentru memoria colectivă a unei secvențe istorice mai puțin cunoscute, reprezentate de închisoarea de la Râmnicu Sărat, prezentarea condițiilor de detenție din sistemul penitenciar precum și a suferințelor îndurate de zecile de mii de foști deținuți politici și informarea publicului atât prin realizarea de expoziții.
4) Scop	IICCMER va încuraja realizarea unor studii monografice privind contribuția marilor personalități democratice ale secolului XX la rezistența anticomunistă din România. Fundația <i>Corneliu Coposu</i> a acceptat ca, împreună cu IICCMER, să lanseze o campanie de sensibilizare a opiniei publice cu privire la soarta fostei închisori de la Râmnicu Sărat.
5) Obiective	Obiectiv general: încheierea unui parteneriat Obiective specifice: transformarea fostei închisori de la Râmnicu Sărat într-un memorial al victimelor comunismului.
6) Beneficiari	publicul larg
7) Impact	Lansarea campaniei de promovare a fostei închisori de la Râmnicu Sărat.
8) Perspective	Realizarea unei expoziții cu tema „Închisoarea de la Râmnicu Sărat în spațiul concentraționar românesc”, a unui portal și a unui documentar.

- **Protocolul de Colaborare dintre Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, Institutul Diplomatic Român și Ministerul Afacerilor Externe**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, Institutul Diplomatic Român și Ministerul Afacerilor Externe
2) Formularea problemei	În anii de după 1945, Grigore Gafencu întruchipează, cu elocvență și echilibru, valorile pe care exilul democratic românesc s-a întemeiat. Patriotismul lipsit de ostentație, moderația, luciditatea și viziunea politică de lungă durată sunt parte a moștenirii pe care biografia lui Grigore Gafencu o lasă celor de astăzi. Întoarcerea către Gafencu este întoarcerea către sursele unui viitor european și democratic al României. (Ioan Stanomir)
3) Denumirea politicii	Valorificarea moștenirii culturale și politice a lui Grigore Gafencu.
4) Scop	În luna iulie, Institutul Diplomatic Român, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc și Ministerul Afacerilor Externe au încheiat un <i>Protocol de Colaborare</i> care își propune valorificarea scrierilor și activității publice ale lui Grigore Gafencu, ministru al afacerilor externe al României și lider al exilului democratic românesc. <i>Protocolul</i> este valabil pe o perioadă de cinci ani.
5) Obiective	Obiectiv general: încheierea unui parteneriat Obiective specifice: organizarea de expoziții și editarea unor volume
6) Beneficiari	publicul larg
7) Impact	Ca rezultat al încheierii <i>Protocolului</i> , a fost publicat volumul Grigore Gafencu, <i>Învățămintele istoriei. Articole, discursuri și interviuri din presa exilului</i> (Curtea Veche, 2010) și a fost organizată, în luna noiembrie 2010, la Muzeul Municipiului București, expoziția <i>Grigore Gafencu. Un destin</i> .
8) Perspective	Organizarea unor noi evenimente.

- **Protocol de colaborare dintre Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc și Facultatea de Științe Politice, Universitatea din București**

1) Instituția inițiatoare	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc și Facultatea de Științe Politice, Universitatea București
2) Formularea problemei	Având în vedere domeniul de activitate al Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, care, în exercitarea atribuțiilor sale legale, inițiază stabilește, dezvoltă și susține raporturi de colaborare și de cooperare cu alte instituții care au ca obiect de studiu de interes comun.
3) Denumirea politicii	Sprijinirea și încurajarea cercetării din domeniile de interes ale științelor politice, prin implicarea studenților Facultății de Științe Politice în proiectele de cercetare ale IICCMER.
4) Scop	Organizarea de evenimente publice, manifestări științifice, conferințe, dezbateri.
5) Obiective	Obiectiv general: semnarea unui protocol Obiective specifice: constituirea unor mecanisme educaționale și de informare destinate să promoveze, la nivel public, național și internațional, memoria perioadei comuniste în România, precum și dezvoltarea unei culturi a libertății democrației și statului de drept.
6) Beneficiari	publicul larg
7) Impact	Organizarea unor conferințe și a programului de practică cu studenții.
8) Perspective	Realizarea unor proiecte noi.